

SLOVENSKA vestnik

Lefnik XXI.

Celovec, petek, 25. marec 1966

Štev. 12 (1243)

Vladna pogajanja hitro napredujejo

Prvi teden vladnih pogajanj med ÖVP in SPÖ je mimo. V političnih krogih splošno prevladuje mnenje, da pogajanja razmeroma hitro napredujejo in da je bilo v načelnih vprašanih doseženo dalekosežno soglasje med obema strankama, čeprav trenutno še nihče ne ve, kakšen bo zaključek razgovorov, ki potekajo strogo tajno in zaupno. Zastopniki obeh strank — za ÖVP kancler dr. Klaus, dosedanji predsednik parlamenta dr. Maleta in generalni tajnik stranke dr. Withalm ter za SPÖ vicekancler dr. Pittermann, zunanji minister dr. Kreisky in namestnik štajerskega deželnega glavarja dr. Schachner-Blazizek — so se namreč morali na zahtevo kanclerja Klause obvezati, da bodo razgovore smatrali za strogo zaupne.

Ravno zaradi tega je o dosedanjem poteku pogajanj znano le toliko, kolikor je bilo vsak dan sproti objavljeno v uradnem komunikatu, medtem ko so politični opazovalci v ostalem navezani na domneve, ki jih je slišati v posameznih strankah. Prva faza razgovorov je v glavnem veljala načelnim vprašanjem sodelovanja, pri čemer igra zelo veliko vlogo bodoče razmerje med vlado in parlamentom. ÖVP je namreč že od vsega začetka povedala, da koalicijskega pakta, kot je bil med obema strankama v veljavi v minulih letih, zdaj ne bo več sklenila, marveč se bo opirala na svobodno odločitev v parlamentu, kjer ima po letošnjih volitvah absolutno večino. Iz govora, ki ga je imel vicekancler Pittermann po radiu, je razvidno, da načelno

tudi SPÖ ne nasprotuje taki rešitvi, čeprav zastopa mnenje, da bi se moral prehod od dosedanjega koalicijskega sistema na parlamentarni sistem odvijati postopoma, predvsem pa mora nova oblika tudi manjšini zagotoviti možnost, da pridejo njeni predlogi v parlamentarno obravnavanje.

Medtem ko je bilo v vprašanih bodočega sodelovanja načelno že doseženo precejšnje soglasje, pa je bilo vprašanje nove razdelitve pristojnosti v vladi tekom prvega tedna pogajanj le načeto in se bodo tozadnevni razgovori nadaljevali prihodnji teden. Sodeč po uradnem komunikatu je ÖVP predložila socialistom svoj načrt, kako si predstavlja bodoče pristojnosti posameznih ministrstev. Ker podrobno-

sli niso bile objavljene, trenutno še ni znano, kako naj bi izgledala nova vlada, zlasti še, ker bodo vprašanja personalne zasedbe šele predmet tretje in zadnje faze pogajanj. Sicer je v tej zvezi že sedaj slišati najrazličnejše domneve, ki pa v sedanjem stanju pogajanj ne morejo biti več kot prognoze, čeprav je na drugi strani povsem jasno, da se bo nova vlada predstavila v precej drugačni obliki.

Z dosedanjim potekom in doslej doseženimi rezultati pogajanj sta se obe stranki temeljito bavili na večerajšnjih zasedanjih vodilnih gremijev, katerih zaključki pa v trenutku, ko pišemo te vrstice, še niso znani. Za danes so določeni spet razgovori tričlanskih delegacij ÖVP in SPÖ, ki naj bi se nadaljevali prihodnji teden.

Vzroki sedanje krize v NATO

ne izvirajo le iz stališča Francije

Zahodni krogi se sicer trudijo, da bi krivdo za sedanjo krizo v Atlantskem paktu naprili samo Franciji oziroma njenemu predsedniku de Gaulle, toda s tem nikakor ne morejo prikriti dejstva, da so ti vzroki mnogo globlji in širši. Čeprav je po nedavni grožnji Francije, da bo umaknila svoje čete iz NATO, na zadnji konferenci držav-članic atlantskega zaveznitva še enkrat uspelo doseči skupen odgovor na francoske predloge, se je namreč hkrati pokazalo, da tudi med ostalimi članicami mnenja o bodoči vlogi in ustroju te zveze v resnici niso več tako enotna, kot morda izgleda na prvi pogled.

Ravno pri sestavljanju skupne deklaracije, s katero je hotela atlantska zveza demonstrirati svojo enotnost, češ "raje NATO brez Francije kakor NATO brez vseh", so se pojavila resna nasprotja, ki kažejo, kje so pravi vzroki za sedanjo krizo. Ne samo Francija, marveč tudi razne druge države so prišle do spoznanja, da je Atlantski pakt v

sedanji obliki že zastarel in ne odgovarja več današnji stvarnosti v svetu, ki se je od ustanovitve NATO pač bislveno spremenila. Tako mnenje si začanja utirati pot celo v Ameriki in je posebno značilna izjava predsednika zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbrighta, ki je poudaril, da je morda delno upravičeno stališče predsednika de Gaulle o tem, da bi bilo treba NATO reorganizirati, kajti "v tem času so se spremenili tudi odnosi med zahodnimi silami in Sovjetsko zvezo".

Prav tako razumljiv pa je tudi drugi vzrok za vedno večjo nezadovoljstvo v NATO: po atlantskem zaveznitvu vsiljeno brezpogojno podpiranje ameriške politike, čeprav to pogosto nasprotuje nacionalnim interesom, kot se je svoječasno pokazalo v vprašanju Kube in se posebno jasno kaže zdaj v Vietnamu. Tukaj pa pade krivda izključno na Ameriko, če si ostale članice NATO spet želijo doseči suverenost.

Nacistični zločini ne smejo zastarati

V zadnjem času je prišlo predvsem v Zahodni Nemčiji in v Avstriji do nekaterih procesov proti nacističnim vojnim zločincem, pri katerih so postala znana nova grozodejstva, ki so jih zagrešili nacistični krvniki nad svobodoljubnimi narodi Evrope. Predvsem pa so ti procesi odkrili žalostno dejstvo, da je še danes na svobodi veliko število ljudi, ki so v nacistični dobi sodelovali pri množičnih umorih, vendar doslej niso bili klicani na odgovornost. Ravno zaradi tega mednarodna demokratična javnost vedno spet zahteva, da nacistični vojni zločini in zločini proti človeštvu ne smejo zastarati.

Z vprašanjem zastaranja nacističnih zločinov se posebno temeljito bavijo mednarodne in nacionalne organizacije bivših borcev in žrtev fašizma. Tako je generalna skupščina svetovne federacije bivših borcev že lani zahtevala, naj bodo vsa obvestila in dokazi, ki se nanašajo na vojne zločine in zločine proti človečnosti, brez odlašanja poslani oblastem, pristojnim za pregon storilcev. Konferenca evropskih združenj pa je letos februarja ugotovila, da sta vojna in nacizem povzročila evropskim narodom izredno trpljenje; zato je pozvala vlade evropskih dežel, naj razveljavijo zastaranja vojnih zločinov.

Prejšnji teden pa je Zveza združenj borcev NOV Jugoslavije predlagala svetovni federaciji bivših borcev, naj pošlje Združenim narodom in vladam dežel poziv za razveljavljenje slebernega zastaranja pregona ljudi, ki so zagrešili nacistične vojne zločine in zločine proti človečnosti.

Papež Pavel VI.

obiskal predsednika republike

V ponedeljek je bil papež Pavel VI. na uradnem obisku pri predsedniku italijanske republike Saragatu, katerega je nekaj dni prej odlikoval za najvišjim vatikanskim redom. To je bilo četrto, da je papež obiskal predsednika italijanske države, vendar prvič v zgodovini, da je bil na obisku pri socialističnemu državnemu poglavarju.

Glavni namen obiska je bil ta, da se papež predsedniku republike osebno zahvali za gostoljubnost, ki jo je italijanska država izkazala med zadnjim vatikanskim koncilom.

Predsednik Saragat je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da je koncil predstavljal manifestacijo volje za mir, pravičnost, varnost in neodvisnost. "Gre za razumevanje med ljudmi dobre volje in za skupno delo strpnosti. Pravice človeka, suverenost ljudstva, enakost vseh državljanov ne glede na spol, raso, jezik, vero, politično prepričanje ter osebni in socialni položaj, so temelji republike, ki mora odstraniti zapreke, ki v praksi preprečujejo dejansko enakopravnost državljanov."

Adenauer se je poslovil

Na kongresu zahodnonemške krščansko-demokratske stranke, ki je te dni zasedal v Bonnu, je dolgoletni kancler Adenauer odstopil tudi kot predsednik stranke in se tako poslovil od aktivnega političnega delovanja. Kakor je vsa desetletja, odkar je stal na politični pozornici, zasledoval precej samovoljno politiko, tako je tudi ob slovesu poskrbel za "oporoko", ki je v politični javnosti močno presenetila: v nasprotju z načeli, ki jih je kot aktivni politik dosledno in trmasto branil, je namreč zdaj "odkril", da tudi Sovjetska zveza spada med države, ki si želijo in se borijo za mir na svetu.

Če bi podobno mnenje izrazil kdorkoli drugi, se nihče ne bi začudil, toda pri Adenauerju je stvar nekoliko drugačna. Saj je bil dolga leta ravno on tisti, ki je najbolj odločno nasprotoval vsakemu poskusu izboljšanja odnosov s Sovjetsko zvezo ter je tudi svoje zaveznike, predvsem Ameriko, svaril pred slehernim korakom, ki bi morda prejel ali slej privedel do zmanjšanja napetosti med Vzhodom in Zahodom. Do zadnjega je veljal za najbolj doslednega zagovornika hladne vojne, tako da so mu celo v lastnih vrstah očitali, da je s svojo trmo izpodkopal upanje na rešitev nemškega vprašanja s perspektivo zopetne združitve Nemčije.

Njegova poslovilna izjava nedvomno pomeni važno spremembo dosedanjega stališča in je samo vprašanje, v kolikšni meri bo to vplivalo na bodočo politiko Zahodne Nemčije. Trenutno vsaj izgleda, da je Adenauer presenetil tudi svoje najožje sodelavce, ki bodo potrebovali še nekaj časa, preden se bodo znašli v novem položaju.

To izhaja predvsem iz govora, ki ga je na kongresu imel novi predsednik stranke kancler Erhard, ko je sicer svaril pred prenegljenim optimizmom, vendar pa hkrati izjavil, da bi bila Zahodna Nemčija pripravljena na določene žrtve, če bi za to ceno dosegla zopetno združitve. Kako resno je bilo to mišljeno, pa bo pokazala vsebina od Erharda napovedanih novih nemških predlogov za "konstruktivno mirovno politiko"

na svetu, ki bodo te dni razposlani vladam vseh držav, s katerimi vzdržuje Zahodna Nemčija diplomatske odnose.

DEŽELNI SVET FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE SPREJEL:

Posebna določila o zaščiti slovenske manjšine

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je prejšnji teden po daljši razpravi z veliko večino odobril predlog zakona, ki vsebuje določila o zaščiti slovenske manjšine, hkrati pa prepoveduje vse oblike narodnostne mržnje in ščunjanja naroda proti narodu. Predlog za ta zakon je svoječasno dal slovenski svetovalec dr. Škerk, zdaj pa so zanj glasovale vse v deželnem svetu zastopane skupine razen liberalcev in neofašistov; tako je bil zakon sprejet z večino 56 glasov proti 5 glasovom. Ker pa spada sprejemanje manjšinskih zakonov v pristojnost države, bo o zakonu dokončno sklepal še parlament v Rimu.

Mimo tega, da predstavlja ta zakon važno pridobitev Slovencev v Italiji v njihovem boju za enakopravnost, pa pomeni razprava o zakonu hkrati tudi velik korak naprej po poti demokratizacije italijanskega političnega življenja. Še nikdar prej se namreč ni zgodilo, da bi v italijanskih strankah ne glede na svetovni nazor prevladovalo tako enodušno prepričanje, da je treba slovenski manjšini priznati popolno enakopravnost ter jo zaščititi pred nevarnostmi asimilacije, diskriminacije in narodnostne mržnje. Glasovanje o zakonu pomeni doslej najbolj jasno diferenciacijo,

saj so se zanj soglasno izrekli vsi predstavniki demokratičnih sil (od krščanskih demokratov do republikancev, od socialnih demokratov in socialistov do komunistov, od Slovenske skupnosti pa do socialistične stranke proletarske enotnosti), medtem ko je na nasprotni strani ostala povsem osamljena skrajna desnica — neofašisti in liberalci.

Med razpravo so govorili številni predstavniki vseh v deželnem zboru zastopanih skupin, ki so — razen neofašistov in liberalcev — brez izjeme priznali upravičenost zahtev slovenske manjšine, da je

treba končno prenehati z narodnostnim razlikovanjem ter Slovence popraviti krivice, ki jih jim je prizadejal fašizem. Da so se v tem smislu izjavili predstavniki naprednih strank, seveda ni presenetilo, saj imajo Slovenci v naprednih stah tudi sicer odločne zagovornike svojih težnj. Toliko bolj pa je razveseljivo, da so se k demokratičnim načelom v manjšinskem vprašanju tokrat odločno in nedvoumno priznali tudi krščanski demokrati, katerih odnosi do Slovencev v preteklosti žal niso bili vedno prežeti z duhom demokratičnosti in pravičnosti. To poudarja tudi Primorski dnevnik, ki v svojem nedeljskem uvodniku s priznanjem in zadoščanjem ugotavlja, da pomenijo zlasti izjave demokratičnih zastopnikov med razpravo razveseljiv korak naprej v smeri pravičnejšega razumevanja vprašanj slovenske narodne skupnosti v Italiji, kajti — piše Primorski dnevnik — povedali so "nekaj takega, kar

dokazuje, da je vsaj najnaprednejši del krščanske demokracije dosegel v naporih za razumevanje preteklih in sedanjih nerešenih vprašanj Slovencev v Italiji doslej najvišjo stopnjo."

In res so bile izjave posameznih predstavnikov, predvsem tistih, ki doslej niso kazali razumevanja za potrebe slovenske manjšine, nekaj posebnega. Saj se niso izrekli le za zaščito slovenske manjšine, marveč so hkrati ostro kritizirali liste kroge — neofašiste in liberalce — ki so tudi tokrat nastopili proti Slovincem. V tem oziru je vsekakor zanimiva ugotovitev enega izmed demokratičnih poslancev, ki je dejal, "da je, kar se tiče vesoljnosti človeških misli, določena podobnost med kristjani, socialisti in komunisti", medtem ko je za duha, ki je prevladoval med razpravo, značilna izjava, da so nasilja naroda proti narodu "sramota za tiste, ki jih izvajajo, še bolj pa za tiste, ki jih hujskajo nanje".

Po državnozbornih volitvah:

NEVARNA POLITIKA EGS:

Gospodarska vprašanja

V OSPREDJU ZANIMANJA

Po volitvah so v naši državi stopila v ospredje zanimanja gospodarska vprašanja, katerih reševanje je povzročilo vedno večja trenja v zadnjem koalicijskem odboru in ki je bilo po formalnem odstopu vlade od oktobra naprej blokirano.

Ze tik pred volitvami, še bolj pa v zadnjih 14 dneh so gospodarske in poklicne interesne skupine, kot so to zvezna gospodarska zbornica, združenje industrialcev, zveza sindikatov in konferenca prezidentov kmetijskih zbornic, prijavile in ponovile svoje tozadevne zahteve do nove vlade in do novega parlamenta. Njihove zahteve temeljijo na dejstvu, da je gospodarska rast v naši državi lani bolj popuščala kot smo pričakovali in da bo letos še naprej popuščala. Zaskrbljenost povzroča tudi lanski razvoj zunanje trgovine, katere bilanca je po dolgih letih prvič zaključila s pasivo, ki je tudi s povečanim deviznim dotokom, ki smo ga zabeležili v turizmu, ni bilo mogoče izravnati. K vsemu je leto 1965 prineslo še vrsto problemov ki so nastali in ki naraščajo skladno s stagnacijo na področju premogovništva in na nekaterih področjih industrije, ki podlegajo konkurenci drugih.

Svarilne besede, ki jih je v zvezi s tem razvojem spregovoril zvezni prezident Jonas ob otvoritvi pomladanskega dunajskega velesejma, odmevajo tudi v stališčih in zahtevah teh interesnih skupin. Združenje industrialcev, zvezna gospodarska zbornica in zveza sindikatov so si dokaj edini v tem, da mora parlament v kratkem poleg državnih proračunov za leto 1966 in 1967, ki morata ustrezati potrebi večje varčnosti, skleniti zlasti dolgo za- vlačevane zakone o gospodarski rasti in da je treba preprečiti nadaljne podražitve in s tem povezane zahteve po zvišanju mezd ter reformirati sistem obdavčenja. Predstavniki kmetijstva se zavzemajo za neomejeno podaljšanje kmetijskih in tržnih zakonov, za svobodo izvoza, za zakon o kvaliteti in za intenzivacijo paritetne komisije za mezde in cene.

Vse to pa so obsežna vprašanja, pri katerih reševanju je prišlo zadnja leta vedno spet do bolj ali manj glasnih eksplozij v vladni koaliciji. Te eksplozije so privedle do tega, da se je koalicija lani oktobra razšla. Kako se bosta teh problemov lotila nova vlada in parlament in kakšne posledice bodo izzvala njune rešitve, zaenkrat ni mogoče reči. Kretnice so vendar nekam postavljene. Na eni strani jih je po volitvah postavila zveza sindikatov, ki je veliki stranki pozvala, »naj se ne prerokata« in ki je istočasno izjavila, da »hoče biti stabilen in miren pol današnje republike«. Ker je tudi druga stran socialnega partnerstva, ta sta združenje industrialcev in zvezna gospodarska zbornica, postavila ÖVP, da brez sindikatov na teh področjih ne bo mogoče priti do zadovoljive rešitve in ker je tudi ta stran postavila načelo »zaupanja polnega sodelovanja s socialnim partnerjem«, bi bilo pričakovati, da bodo vprašanja, od katerih načina rešitve je odvisna gospodarska trdnost naše države in nadaljnja blaginja njenega prebivalstva, končno našla tudi v vladi in parlamentu pripravljeno za kolikorotoliko vsestransko zadovoljivo rešitev.

Goveja živina — pomembno izvozno blago

Čeprav v naši državi domača potrošnja mesa neprenehno narašča in čeprav narašča tudi število inozemskih turistov, ki to potrošnjo še povečajo, ima naše kmetijstvo vedno večje izvozne viške plemenskih in klavne živine ter izdelkov iz govejega mesa in mleka. Medtem ko je avstrijsko kmetijstvo pred letom 1938 lahko izvozilo le okoli 3000 klavnih goved, jih je pred 10 leti lahko izvozilo že 23.200, lani pa jih je kljub stagnaciji v razvoju števila goved izvozilo že 47.300 ali za 36,6 % več kot leta 1964. Za tak razvoj zaslužijo v prvi vrsti priznanje kmetje alpskega področja, ki kljub vedno težjim delovnim pogojem svojo živalsko proizvodnjo vedno bolj večajo.

Izvoz klavne živine in mesa je lani prinesel avstrijskemu gospodarstvu 412,1 milijona šilingov deviznih dohodkov. Poleg tega pa je bilo izvoženih še 47.370 plemenskih goved, kar je omogočilo nadaljnji dotok deviz v vrednosti 460,4 milijona šilingov. Če k temu zneskomu prištejemo še vrednost izvoženih mlečnih izdelkov, ki je že v prvih 11 mesecih znašala 639, skupno lani pa gotovo nad 700 milijonov šilingov, potem vidimo, da so postali goveja živina in njeni produkti zelo pomembno izvozno blago naše države. Vrednost tega blaga je lani znašala 1,57 milijarde šilingov.

Pomen tega izvoza se bo letos še povečal. Po podalkih štelja goveje živine pristojni krogi računajo, da se bo letos vrednost tega izvoza lahko povečala za nadaljnjih 15 odstotkov.

Udarec proti svobodi gospodarskega sodelovanja

Evropska gospodarska skupnost je spet enkrat pokazala svoje pravo blokovsko lice. Svojim članicam je po stranskih poteh prepovedala gospodarsko sodelovanje s tretjimi državami. Sicer ta prepoved ni bila uradno razglašena, vendar so ukrepi, ki jih je EGS podvzela na področju carin, isti kot pa uradna prepoved.

EGS je svoje članice obvezala, da morajo njihova podjetja od blaga, ki ga začasno v svrhu predelave in obdelave dobavljajo v tretje države, pri zopetnem uvozu plačati carino za celokupno vrednost blaga in ne samo na vrednost, ki jo je blago pridobilo s predelavo in obdelavo v tretji državi.

S tem ukrepom je EGS zadala hud udarec svobodi mednarodnega gospodarskega sodelovanja in delitve dela. Onemogočila je namreč takšno sodelovanje svojih članic s tretjimi državami. Carina, ki jo morajo njene članice plačati pri zopetnem uvozu industrijsko predelanega ali obdelanega lastnega blaga, je namreč tako visoka, da se jim ne splača več, da bi ga pošiljale izven EGS v predelavo in obdelavo.

Ta udarec bodo najbolj občutile države, ki mejijo na EGS, katerih gospodarstvo je s članicami EGS povezano in katerih industrije druge drugo izpopolnjujejo. Med prizadete države sodi tudi Avstrija, katero utegne ta ukrep dvakrat prizadeti. Prvemu udarcu bo sledil še drugi, če pride do uresničenja pridružitve k EGS. V tem primeru bo carinski blok EGS preprečil tudi gospodarsko in industrijsko sodelovanje naše države z vzhodnimi sosedami, medtem ko je sedaj v bistvu preprečil le sodelovanje z Italijo in Zahodno Nemčijo. Drugi udarec bo tem težji, ker je pričela naša država zadnja leta svojo industrijsko proizvodnjo usmerjati prav na sodelovanje in delitev dela z industrijami vzhodnih sosed. Kot mala industrijsko razvita država bi Avstrija drugi udarec s strani EGS veliko težje prebolela, kot bo prvega.

Letos spet osrednji kmetijski sejem v Welsu

Mesto Wels in uprava tamkajšnjega avstrijskega osrednjega kmetijskega sejma se že od začetka leta pripravljata na letošnji sejemsto pireditev, ki bo v času od 26. avgusta do 4. septembra. Avstrijski osrednji kmetijski sejem, ki je po svoji tradiciji povezan z velikim ljudskim slavljem, prirejajo v Welsu vsako drugo leto. Letos bo imel ta sejem značaj mednarodnega velesejma, istočasno pa bo največji kmetijski sejem v območju EFTA. Sejemsko uprava pričakuje razstavljalce iz 15 držav. Za avstrijske obiskovalce sejma pripravljajo akcijo »Z avtobusom na sejem v Welsu«.

INOZEMSKI TURIZEM V LETU 1965: 14,5 milijarde šilingov deviznih dohodkov

Kakor smo že poročali, je lani število inozemskih turističnih nočitev v naši državi naraslo za 6,5 % na 43 milijonov nočitev. S temi nočitvami so inozemski turisti pustili v naši državi deviz v vrednosti 14,5 milijarde šilingov, kar je za 11,5 % več kot leta 1964.

Ne glede na to pa pristojna mesta ugotavljajo, da je lani porast deviznega dotoka iz inozemskega turizma zaostajal za porastom leta 1964. Tedaj je dotok v primerjavi z letom 1963 narasel za 19 %. Nazadovanje pripisujejo vremensko neugodni poletni turistični sezoni.

Lani je narasla tudi devizna potrošnja avstrijskih turistov v inozemstvu. S skupnim zneskom 3,67 milijarde šilingov je bila za 20 % višja kot leta 1964. Turistični aktivni saldo je lani znašal 9,87 milijarde šilingov in je bil le za 9 % višji kot leta 1964, ko je bil še za 23 % višji kot leta 1963.

Pasiva v zunanji trgovini nevarno narašča

Leto 1965 je bilo za avstrijsko zunanjo trgovino manj ugodno, kot so bila prejšnja leta. Njen izvoz je sicer narasel za 10,7 % na 41,6 milijarde šilingov, toda istočasno je uvoz še močnejše narasel, namreč za 12,8 % na 54,6 milijarde šilingov. S tem je pasiva v trgovinski bilanci, ki je leta 1963 znašala še 8,7 milijarde, tekom dveh let narasla skoraj za 50 odstotkov na 13 milijard šilingov. Po letih se je lani tudi prvič zgodilo, da pasive v tej bilanci ni bilo mogoče pokriti s sredstvi aktivnega salda inozemskega turizma, čeprav je znašal skoraj 10 milijard šilingov.

Ta negativni razvoj v zunanji trgovini, ki meče temne sence na celotno gospodarstvo in ki povzroča upravičeno zaskrbljenost, gre — podobno kakor zadnja leta — skoraj v celoti na račun naše trgovine z EGS, kamor je

šlo lani 46,7 % vsega izvoženega in od koder je prišlo 59 % vsega uvoženega blaga. Pri 19,4 milijarde šilingov vrednosti izvoza je vrednost uvoza narasla na 32,3 milijarde, s čemer je nastala pasiva v trgovini z EGS v višini 12,9 milijarde šilingov.

Če k temu še prištejemo, da je lani pasiva v trgovini z EFTA narasla od 14 milijonov na pol milijarde šilingov, potem vidimo, da gre vsa pasiva zunanjetrgovinske bilance naše države v letu 1965 na račun trgovine s tema dvema trgovinskima območjema. Tudi lani je bila naša država v zunanji trgovini aktivna le v trgovini z vzhodnimi državami in z državami v razvoju. Zanimivo pa je, da je bila lani udeležba držav izven EGS in EFTA na naši zunanji trgovini nižja, kot je bila leta 1964, ko je znašala 26,6 %.

Sporazum o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev

Poleg konvencije o socialnem zavarovanju med Avstrijo in Jugoslavijo sta obe državi sklenili tudi sporazum o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v Avstriji. Ta sporazum bo pričel veljati 30 dni potem, ko bosta državi pogodbenici druga drugo obvestili, da je pristojni organ sporazum ratificiral. Ratifikacija je zavlekel razpust avstrijskega parlamenta lani jeseni. Sedaj, ko je ta spet v funkciji, je pričakovati, da bo sporazum z avstrijske strani ratificiran že tekom aprila, medtem ko ga je jugoslovanska zvezna skupščina že odobrila.

Sporazum ureja organizirano zaposlovanje jugoslovanskih delavcev v Avstriji in jim zagotavlja iste pravice kot avstrijskim delavcem. Njihova enakopravnost obsega tako pravice iz delovnega razmerja, kot pravice do sindikalnega združevanja, socialnega zavarovanja, sodnega varstva njihovih pravic in pravice do kulturno-zabavnega življenja. Organa, ki bosta opravljala posle v zvezi z zaposlovanjem jugoslovanskih delavcev, sta na avstrijski strani ministrstvo za socialno upravo, na jugoslovanski strani pa zvezni biro za zaposlovanje. Njima je v teh primerih podrejena cela mreža organov, ki bodo skrbela za smotno, hitro in organizirano zaposlovanje, za zdravniški pregled in strokovno sposobnost jugoslovanskih delavcev ter za izstavitve potrebnih potnih listin.

Delodajalci v Avstriji, ki bodo hoteli zaposliti jugoslovanske delavce, bodo morali svojo željo prijaviti organom zveznega ministrstva za socialno upravo. Prijava bo morala vsebovati naziv podjetja, kraj zaposlitve, čas trajanja delovne pogodbe, zaželeno kvalifikacijo delavca, opis delovnih razmer in vi-

šino plače. Neposredno najemanje in posredovanje delavcev potem ne bo več mogoče, pač pa bodo podjetja po zgoraj opisani poti lahko imensko zahtevala delavce, ki jih želijo zaposliti.

Privoljenje za zaposlitev bo dala mešana avstrijsko-jugoslovanska komisija, ki bo upoštevala pogoje delodajalca ter strokovno in zdravstveno sposobnost delavca. Po njenem privoljenju bo dobil delavec predloženo v podpis delovno pogodbo, hkrati pa bo dobil tudi zagotovilo za delovno dovoljenje v Avstriji. Ko bo pogodbo podpisal, bo dobil izstavljen potne listine z veljavnostjo za čas trajanja delovne pogodbe.

Prevoz in oskrba delavcev na potovanju do delovnega mesta bo oskrbela avstrijska komisija in sicer na račun delodajalca. Po tej poti bo moral delodajalec tudi nositi stroške zdravniškega pregleda in potnih listin. Stroški povratka delavca v svoj domači kraj po končanem delovnem razmerju bodo kriti potom neposrednega sporazuma med delavcem in delodajalcem.

POŠIROKEM SVETU

ZENEVA. — Gospodarska komisija OZN za Evropo je objavila poročilo, iz katerega je razvidno, da Zahodni Evropi grozi inflacija. Kot vzroke navaja poročilo zlasti prenizko produktivnost, prepočasno naraščanje narodnega dohodka in prehitro naraščanje plač. Narodni bruto-dohodek je v minulem letu povprečno narasel le za 3,5 %, medtem ko so leta 1964 zabeležili le porast za 5,5 % in leta 1960 celo za 6,5 %.

BONN. — Dolgoletni zahodnonemški kancler Konrad Adenauer je na kongresu CDU, ki je te dni zasedal v Bonnu, odstopil tudi kot predsednik stranke in tako napravil prostor sedanjemu kanclerju Erhardu. Kongres je Adenauerja soglasno izvolil za častnega predsednika stranke.

MOSKVA. — Šef protokola Bernard Durand in tiskovni šef francoskega predsednika Gilbert Perol sta bivala te dni v Moskvi, kjer sta skupno s sovjetskimi predstavniki uredila formalnosti za bližnji obisk predsednika de Gaulle v Sovjetski zvezi. Tamu obisku prislujejo v mednarodni javnosti največji pomen. V zahodnih krogih niti ne izključujejo možnosti, da bi Francija in Sovjetska zveza ob tej priložnosti sklenili medsebojno pogodbo o zavezništvu, kar bi močno omajalo temelje atlantskega zavezništva.

HOUSTON. — Ameriški strokovnjaki za vesoljske plete so ugotovili, da se je nedavno polet astronavta Neila Armstronga in Davida Scotta z vesoljske ladje „Gemini 8“ neuspešno zaključil zaradi kratkega stika v električnem omrežju. Oba astronava sta prejšnji teden poletela v vesolje z ladjo „Gemini 8“ ter sta med poletom združila ladjo z raketo „Agena“. Kmalu po združitvi pa se je začela ladja vrteti okoli svoje osi in sta bila astronava prisiljena, da se vrneta na Zemljo. Po prisilnem pristanku na morju je dramatična akcija za rešitev obeh astronavov trajala več ur.

WASHINGTON. — Zahodnonemško podjetje Demag je sklenilo z LR Kitajsko pogodbo o graditvi jeklarne v vrednosti 150 milijonov dolarjev, kar je močno razburilo duhove v Ameriki, kjer morajo vedno bolj spoznati, da se zavezniški načelo več ravnati po washingtonskih predpisih glede sodelovanja s socialističnimi državami. Čedalje pogosteje se namreč dogaja, da zahodne države mimo Amerike poglabljajo svoje gospodarske stike in sodelovanje z državami, ki jih je Washington postavil na „črni seznam“, ker režim, ki vlada v teh državah, poč ni po volji ameriškim krogom.

RIM. — Italijansko notranje ministrstvo je razpisalo delne občinske volitve, ki bodo v posameznih pokrajinah in mestih 12. in 13. junija. Volilnih upravičencev bo okoli 4,3 milijona, med glavnimi centri, kjer bodo volili nove občinske in pokrajinske svete, pa so glavno mesto Rim, Bari, Genova, Firenze, Pisa in Foggia. Italijanski politični krogi poudarjajo, da bodo te volitve „preizkusni kamen“ za trajno vlado „levega centra“ pod vodstvom Aida Mora, ki je bila že pred nedavnimi sestavljen po dolgotrajnih pogajanjih in katere politiko ter program zelo negativno ocenjujejo tako na skrajni levi kot tudi na skrajni desnici. Razen tega je možno, da bosta na teh volitvah prvič nastopili z enotno listo socialistična in socialdemokratska stranka, ki se že nekaj časa pogajata o združitvi.

SEUL. — Južnokorejski parlament je po večurni razpravi sklenil podvojiti število južnokorejskih vojakov v Južnem Vietnamu. Do julija bodo poslali tja še 20.000 vojakov, ki bodo pomagali Američanom in južnovietnamskim vladnim četam v boju proti vietnamskemu osvobodilnemu gibanju.

MOSKVA. — V zvezi z volitvami v Sovjetski zvezi, ki bodo 12. julija, so bile izvedene spremembe v sestavi sovjeta narodnosti drugega doma vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze. Zvezne republike, ki imajo v tem domu enako število poslancev, bodo sedaj volile po 32 namesto dosedanjih 25 svojih predstavnikov. Prav tako je bilo povečano tudi število predstavnikov avtonomnih pokrajin ter uvedeno predstavništvo nacionalnih okrožij, ki bodo imela po enega poslanca v nacionalnem svetu. Ta ukrep poudarja potrebo po nadaljnji krepitvi nacionalne sestave v vrhovnem sovetu kot najvišjem predstavniškem organu oblasti.

OXFORD. — Ameriški senator Robert Kennedy je v govoru na oxfordski univerzi v Missisippiju dejal, da mora Amerika usvariti tako družbo, v kateri bodo črnci uživali svobodo kot vsi drugi Američani. Poudaril je, da ta problem danes ni pereč le na ameriškem jugu, marveč je rasno nepravilnost, rešitve in primitivizem mogoče srečati tudi po ulicah New Yorka, Chicaga in Los Angelesa kot tudi v mestih in po farmah države Missisippi.

LONDON. — Predsednik britanske vlade Wilson je izjavil, da si bo laburistična stranka prizadevala za priključitev Velike Britanije k Evropski gospodarski skupnosti. Kot pogoj za tako priključitev pa je Wilson navedel, da EGS ne bo izvajala nadnacionalnega nadzorstva nad britansko zunanjo in obrambno politiko.

DUNAJ. — Znani dunajski Prater obhaja letos svoj 200-letni jubilej. Skupina dunajskih osebnosti si je zastavila nalogo, da za to priložnost pripravi posebno proslavo. 200-letnica dunajskega Pratra pa se bo spomnila tudi avstrijska poštna uprava s posebno znamko, ki bo izšla 14. aprila.

BRUSELJ. — Po daljši krizi je Belgija spet dobila novo vlado, ki jo sestavljajo krščanski socialisti in liberalci. V novi vladi, ki ji predseduje krščanski socialist Paul Boeyens, je 14 krščanskih socialistov in 9 liberalcev.

BEOGRAD. — Zveza združenj borcev NOV Jugoslavije je predlagala svetovni federaciji bivših borcev, naj pošlje Združenim narodom in vladam držav poziv za razveljavljenje slehernega zastaranja nacističnih vojnih zločinov.

NEW YORK. — Dvelet nekdanjih ministrov v adamski vladi, ki so jih odstavili britanske kolonialne oblasti, je obvestilo Združene narode, da brigadni oblasti v Adenu množično zapirajo in preganjajo domače prebivalstvo. Preganjanje se je začelo neposredno po sporočilu iz Londona, da namerava Velika Britanija evakuirati oporžne v Adenu.

OTROK IN UČENJE:

Kaj vpliva na učni uspeh

Da bi laže razumeli, kaj vse vpliva na otrokov učni uspeh, kateri činitelji imajo pri tem glavno ali celo odločilno vlogo, je potrebno, da si najprej kratko ogledamo tiste činitelje, ki vplivajo na delovno uspešnost pri nas samih, pri odraslih. Čeprav je otrokovo doživljanje v mnogočem posebno in drugačno od našega, pa imamo tudi skupne značilnosti in zakonitosti, ki veljajo — seveda na svoj način — toliko za otroka kot za odraslega. Zato bomo marsikdaj bolje razumeli otroka, če se bomo poglobili sami vase in se tako bolj približali njegovemu doživljanju.

Na uspešnost dela pri odraslih vplivajo predvsem: delovne sposobnosti (prirojena nadarjenost in razvite sposobnosti za določeno delo), znanje (koliko imamo za delo potrebnega teoretičnega in praktičnega znanja), zanimanje in veselje do dela ter delovne navade (nagnjenje do določenega dela, delavnost in vztrajnost). Ne le pri otroku, tudi v svetu odraslih vidimo, kako so ti činitelji med seboj tesno povezani in kako lahko vsak zase bistveno vpliva na delovne rezultate. V vsem tem vidimo tudi velike razlike med človekom in človekom.

Zelo različno je med ljudmi razdeljena nadarjenost, ki temelji na prirodnih darovih in dispozicijah. Nekaterim gre vsako delo hitro od rok, se kmalu znajdejo tudi pri novih in zapletenih problemih, drugi pa se ne znajdejo že pri preprostih nalogah. Vendar samo naravna nadarjenost v življenju ne zadošča, če nismo osvojili za določeno delo potrebno znanje in spretnost, če se nismo zanj usposobili v šoli in v praksi. Večji naravni darovi nam samo pomagajo, da se hitreje učimo in obvladamo svoje delo.

Nadarjenost in znanje pa še nista vse. Če nas delo ne veseli, če čutimo do njega odpor ali ne vidimo v njem pravega smisla, ne bo naša delovna storilnost nikdar visoka. Lahko pa je kdo tudi dovolj nadarjen in usposobljen za določeno delo ter ga to delo zanima, manjkajo pa mu druge, za delovno uspešnost zelo pomembne lastnosti, n. pr. delavnost, vztrajnost in vestnost. V obeh primerih se naravni darovi in pridobljeno znanje ne uveljavljajo ali vsaj ne dajejo pričakovanih učinkov.

Marsikoga ovirajo pri delu še razni drugi vzroki, n. pr. neugodno zdravstveno stanje, osebne skrbi in težave, neurejenost delovnega okolja, slabi odnosi med sodelavci na delovnem mestu itd.

Delovna uspešnost je torej rezultat delovanja mnogih činiteljev, ki se medsebojno povezujejo in izstopajo v različni meri. Če hočemo v posameznih primerih poiskati vzrok nizke delovne storilnosti pri odraslem ali slabih učnih uspehov pri otroku, se ne smemo nikdar prenehati, temveč moramo prodreti v delovanje vseh teh činiteljev in poiskati prave vzroke.

Ko smo tako pogledali činitelje, ki vplivajo na delovno uspešnost v svetu odraslih, ki nam je po eni strani bližji, pogledajmo še, kako delujejo isti činitelji pri otroku.

Za šolski uspeh je zelo pomembna inteligentnost, naravna bistrost in nadarjenost za učenje. Ta temelji na samem ustroju živčnega sistema in nudi posamezniku večje ali manjše možnosti umskega razvoja in učenja. Vemo, da določena obolenja in okvare živčnega sistema (možganska krvavitev, meningitis in drugo) lahko tudi tako hudo prizadenejo te razvojne možnosti, da ostanejo skromne in nerazvite.

O tem, kakšne bodo otrokove naravne možnosti za razvoj in zmogljivosti za učenje, žal starši ne morejo odločiti. Ni njihova zasluga, če je otrok inteligent in vsestransko po naravi obdarjen, pa tudi ni njihova krivda, če so te njegove prirodne zmožnosti manjše in omejene. V isti družini imamo lahko dva tako različna otroka. Od staršev pa je v veliki meri odvisno, ali bo otrok razvil svoje naravne zmožnosti. V tem je njihova odgovornost in njihova dolžnost do lastnega otroka in družbe.

Naravni darovi sami po sebi namreč še ne zagotavljajo uspešnosti v učenju in življenju. Umska razvitost je vedno rezultat dveh činiteljev — ne samo naravnih dispozicij, ampak tudi možnosti, ki jih je otrok imel za lasten razvoj. V otrokovem napredovanju odkrivamo to zakonitost še v drugi obliki: kot vpliva njegova umska razvitost na uspešnost njegovega učenja, tako vpliva tudi samo učenje na otrokove umske sposobnosti. Učenje bogati vsebino naše zavesti (»prazna glava ne misli«), učenje razvija otrokove sposobnosti opazovanja, mišljenja in pomnenja. V ugodnih razmerah za osebnostni in umski razvoj se naravni darovi naglo obrestujejo, v neugodnih pa ostanejo naravne zmožnosti nerazvite in neizrabljene. Pri pregledu otrok, ki v redni osnovni šoli ne uspevajo, psihologi ugotavljajo, da so njihovi neuspehi pri šolskem delu pogosto posledica življenjskih razmer, v katerih otrok dorasča.

Na otrokovo uspešno napredovanje v šoli vplivajo v veliki meri tudi marljivost, vestnost, vztrajnost in druge osebne lastnosti. Pri oblikovanju teh lastnosti ima vzgoja odločilno besedo. Če jih načrtno in stalno razvijamo, se bodo uspehi našega prizadevanja kmalu odražali pri otrokovem učenju in tudi pozneje v njegovem življenju.

Na uspeh pri šolskem delu pa vplivajo pri otroku še drugi činitelji. Zlasti v višjih razredih osnovne šole in v nadaljnjem šolanju odločilno vpliva prejšnje znanje ali podlaga, ki jo je otrok prejel prejšnja leta. Zlasti pri prehodu iz osnovne na srednjo šolo pogosto opažamo zelo različno podlago, ki so jo otroci prejeli na tej ali drugi osnovni šoli. Vsaka srednja šola bi morala to upoštevati in pomagati dijakom prvega letnika, da nadomeste tisto, česar jim prejšnja šola ni dala, kar pa je pogoj za nadaljnje uspešno šolanje.

Zelo različni so otrokovi uspehi, če ga kaka snov ali predmet veseli ali pa čuti do njega mogoče celo odpor. Veselje in interes za učenje sta odvisna v veliki meri od šole in učiteljev, od kvalitete in zanimivosti pouka, od učnih pripomočkov, ki jih ima šola na voljo za sodoben pouk, pa tudi od odnosov med učiteljem in učenci. Marsikaj pa je odvisno tudi od staršev: kako so ti po svoji strani prebujali in razvijali otrokove interese, kakšen je njihov odnos do otrokovega učenja in do šole, kako spremljajo njegovo napredovanje, se veselijo njegovih uspehov ter mu pomagajo ob neuspehih, kakšne zahteve postavljajo otroku in kako priznavajo njegov trud. Važno je tudi celotno družinsko vzdušje, saj vemo, da se neurejene domače razmere in konflikti v družini neposredno kažejo tudi v otrokovem delu in v njegovih učnih uspehih.

Vse te činitelje moramo upoštevati, ko razmišljamo o neuspehih posameznega otroka. Vzrokov ne smemo iskati le v pomanjkljivosti šole in njenega učenja ter vzgojnega delovanja, marveč prav tako tudi v družinski vzgoji, torej pri starših in njihovem vzgojnem delu.

„Slovenski vestnik“ bo star 20 let

Le še nekaj tednov nas loči od dneva, ko bomo obhajali 20-letnico izhajanja našega lista. Bil je 16. junija 1946, ko je izšla prva številka „Slovenskega vestnika“. Od takrat prihaja redno vsak teden v naše domove s svojo bogato vsebino: z novicami iz domačih krajev in iz širnega sveta, z veseli o kulturnem dogajanju, z nasveti za gospodarje in gospodinje, z zanimivostmi iz pestrega življenja, s prispevki za mladino ter izborom stvaritev pisateljev in pesnikov. Njegova glavna naloga, ki jo izpolnjuje že dvajset let, pa je nedvomno v tem, da spremlja naše ljudstvo v njegovem narodno-političnem, kulturnem in gospodarskem prizadevanju ter kot napredno glasilo koroških Slovencev stoji v prvih vrstah boja za nacionalno in socialno enakopravnost. V tem boju je bil in ostal odločen in dosleden pobornik za resnico in pravico.

Dvajsetletnica izhajanja „Slovenskega vestnika“ je vsekakor dogodek, ki zasluži, da se ga primerno spomnimo. Pri tem pa ne mislimo na hrupno slavje v ozkem krogu, ki bi kmalu spet zatonilo v pozabo, marveč na proslavo, katera naj bi združila vse sodelavce, bralce in prijatelje našega lista — v skupni akciji za pridobivanje novih naročnikov. Torej z delom bomo slavili jubilej, s pridobivanjem no-

Meseca maja v Gorici:

Mednarodno srečanje
PISATELJEV IN KRITIKOV

V Gorici bo lefos maja mednarodno srečanje pisateljev in kritikov, za katero je dala pobudo goriška revija „Inialitativa Isontina“, ki v deželi Furlanije-Juljskega kraja razvija bogato kulturno dejavnost s posebnim poudarkom na sodelovanju sosednih dežel. Iz te njene dejavnosti izhaja tudi pobuda, da bi na srečanje pisateljev in kritikov povabili zastopnike iz Avstrije, Češkoslovaške, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Južne Nemčije.

Srečanje naj bi se odvijalo na goriškem gradu v dneh od 19. do 22. maja, sodelovalo pa naj bi po šest do osem pisateljev in dva do trije kritiki iz omenjenih držav, po možnosti osebnosti, ki so splošno znane in priznane. Prireditvi sta obljubila podporo tudi deželna vlada in deželni kulturni referat Furlanije-Juljskega kraja, tako da je mednarodnemu srečanju pisateljev in kritikov zagotovljeno tudi uradno priznanje.

Prireditve bo ob udeležbi predstavnikov iz šestih držav vsekakor lepa manifestacija sodelovanja med narodi ter bo gotovo prispevala k nadaljnjemu poglobljanju prijateljskih odnosov med sosednimi državami na slikališču treh kulturnih krogov.

vih naročnikov bomo manifestirali povezanost z listom, s širjenjem kroga bralcev bomo poklonili jubilarantu najlepše darilo za njegovo dvajsetletnico.

Uredništvo in uprava „Slovenskega vestnika“ sta se zato odločila, da za čas od 1. aprila do 30. junija 1966 razpišeta

NAGRADNO TEKMOVANJE

za pridobivanje novih naročnikov

Podrobnosti in pogoje tekmovanja bomo objavili v prihodnji številki, vendar že danes povemo, da se bo pridobivanje novih naročnikov vsekakor izplačalo. Pripravili smo namreč deset dragocenih nagrad, ki jih bo po končanem tekmovanju razdelil žreb, poleg teh glavnih

Zlati jubilej
dr. Milka Kosa

Znani slovenski zgodovinar prof. dr. Milko Kos je bil minuli teden deležen visoke časti, ko mu je dunajska univerza ob petdesetletnici promoviranja podelila zlato doktorsko diplomu in tako izrazilo priznanje njegovemu izrednemu znanstvenemu delu.

Prof. dr. Milko Kos, rojen leta 1892 v Gorici, je bil že v letih 1915 do 1917 redni član inštituta za avstrijsko zgodovino, leta 1919 je postal asistent na Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, pozneje je deloval na univerzah v Beogradu in Zagrebu, nato pa kot redni profesor na ljubljanski univerzi, kjer po svoji lanskoletni upokojitvi še danes poučuje kot honorarni profesor. Od leta 1938 je tudi redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter od leta 1950 njen generalni tajnik.

V muzeju Anne Frank

Ime židovske deklice Anne Frank je danes znano širom po svetu. Njen dnevnik, v katerem je z otroško roko in globokim občutkom opisala ure, dneve, mesece in leta, ko se je s starši skrivala pred nacističnimi zločinci, je bil preveden v mnoge jezike ter je v več milijonov izvodih ljudem vseh narodnosti odpril pogled v dušo otroka, ki preživlja smrtni strah in hrepeni po svobodi, soncu, lepoti, prijateljih in igri...

Frankova hiša je danes muzej Anne Frank, poleg njega pa so po vojni zgradili moderno poslopje mednarodnega mladinskega centra, kjer se shaja mladina z vsega sveta. Mladi ljudje vseh jezikov in narodnosti hodijo v duhu po stopinjah Anne Frank in na kraju tragedije malega židovskega dekleta spoznavajo nesmisel nasilja in vojne.

Prvi prostor v muzeju Anne Frank je tako imenovana »informativna« soba. Soba, v kateri je le okoli dvajset slik iz druge svetovne vojne, a vendar povedo vse: boj in gorje, smisel in nesmisel. Niz vojnih slik pa se ne konča z Berlinom, temveč s Sliko, ki je bila posneta v Vietnamu: mati stiska otroka k sebi, za njo gori dom, naokrog stoje vojaki in streljajo.

Nemci razdrli upanje, da se je mogoče skriti in izogniti usodi milijonov.

Na steni so vrtane vzporedne črte, dokaj tesno druga ob drugi. Ob njih datumi in imena. Prvič se je Anna postavila k zidu 16. septembra 1942, nekaj mesecev potem, ko je bila napisana prva stran v njenem dnevniku. Ko je poslednjič stopila k zidu, nekaj dni pred koncem, je bila zgornja črta za 20 cm nad prvo; tako je Anna rasla v skrivališču.

Muzej je le del tistega, kar se imenuje »Ustanova Anne Frank«. Sekretar te ustanove pravi:

»Tu se zbirajo mladi z vsega sveta. Knjiga je bila opozorilo bodočim pokolenjem. Samo knjiga in samo muzej pa sta premalo, ob njem smo razvili mednarodni mladinski center, o katerega poslanstvu ni treba posebej govoriti — vse je napisano v Anninem dnevniku...«

In še in še: slike, besede, knjige, faksimili. Spodaj v veži na zidu skromen letak za letno prireditve. Simpozij o sporazumevanju med mladino. Vabljeni mladinci in mladinke iz vseh dežel

nagrad pa bo deležen lepega priznanja vsak, ki bo sodeloval pri tej akciji, medtem ko tistega, ki bo pridobil največ novih naročnikov, čaka še posebno presenečenje. Končno smo mislili tudi na nove naročnike, ki jih bo „Slovenski vestnik“ prav tako z darilom pozdravil v krogu svojih bralcev.

Toda o vsem tem bomo obširno poročali prihodnji teden, ko bomo objavili razpis tekmovanja in bralce seznanili s pripravljenimi nagradami. Že danes pa bomo vse prijatelje našega lista, da v prihodnjih treh mesecih pomagajo širiti krog naročnikov in tako prispevajo k skupnemu darilu „Slovenskemu vestniku“ ob njegovi dvajsetletnici!

Kulturne drobtine

Amerika in Sovjetska zveza sta podpisali nov sporazum o kulturni izmenjavi med obema državama. V okviru tega sporazuma ki velja za dve leti, bodo razni sovjetski ansambli gostovali v Ameriki, ameriške skupine pa bodo obiskale Sovjetsko zvezo. Že meseca aprila bo v Ameriki gostoval ansambel moskovskega Bolšoj teatra, kateremu bo meseca oktobra sledilo gostovanje moskovske filharmonije. Z ameriške strani pa je za leto predvideno gostovanje nekoga znanega pavskega zbora in godbenega ansambla „Earl-Hines-Band“, medtem ko bo prihodnje leto obiskal Sovjetsko zvezo komorni orkester bostonskih simfonikov. Poleg tega predvideva sporazum izmenjavo dveh poljuških slikarskih razstav ter poglobitev stikov med sovjetsko akademijo znanosti in ameriškim svetom znanstvenih društev.

Beograjski muzej gledališke umetnosti je izdal obsežen zbornik razprav o komediografu Branislavu Nušiču. Na več kot 600 straneh so objavljeni prispevki domačih in tujih avtorjev, ki pišejo o vlogi Nušiča v gledaliških številnih držav. Posebna vrednost publikacije pa je obsežna bibliografija, ki na več kot 200 straneh obsega skoraj 4000 podatkov o Nušiču.

Odbor letošnjega svetovnega festivala univerzitetnih gledališč, ki bo od 22. aprila do 1. maja v Nancyju v Franciji, je sprejel v spored tudi predstavo študentovskega aktualnega gledališča iz Ljubljane, katero bo s Smoletova „Veseloigro v temnem“ na festivalu predstavljalo jugoslovanska študentska gledališča.

Pri moskovski založbi je izšel zbornik poezije z naslovom „Silni družje“, ki na 328 straneh prinaša pesmi bolgarskih, madžarskih, poljskih, romunskih, češkoslovaških, jugoslovanskih in vzhodnonemških pesnikov. V zborniku je zastopana tudi slovenska poezija, in sicer s pesniki Matejem Borom, Lojzom Krakarjem, Janezom Menartom, Ivanom Minatijem in Tonetom Pavčkom. Hkrati je pri isti založbi izšel izbor pripovedne proze slovenskega pisatelja Milka Kranjca pod naslovom „Ja ih ljubil“.

Za zasluge pri razvoju kulturne izmenjave med Koroško in Videmsko pokrajino je bil prejšnji vodja kulturnega referata pri koroški deželni vladi dvorni svetnik dr. Rudan odlikovan z veliko zlato medaljo Videmske pokrajine.

ne glede na politično pričanje in veroizpoved.

Na take prireditve prihajajo mnogi, premnogi. Prihajajo iz vseh delov sveta, da bi se spoznali, da bi si postali prijatelji, ker le tako na svetu jutrišnjega dne ne bo več potrebno, da bi morala mlada deklica — kakor je zapisala Anna Frank v svoj dnevnik — potožiti:

»Priredo dnevi, ko ne more več vzdržati. Rada bi kolesarila, rada bi plesala, požvižgavala, opazovala svet, rada bi se zavedala, da sem mlada, imela občutek, da sem svobodna, in vendar ne smem tega pokazati. Včasih se vprašujem, ali res ni nikogar, ki bi lahko razumel, da sem — čeprav Zidinja — vendarle deklica s silno željo po zabavi in veselju... Sonce lepo sije, nebo je jasno, prijeten vetrič veje in jaz si želim — želim vsega! Želim si svobode, prijateljev, samote, še najrajši pa bi se razjokala. Nemirna sem, iz sobe v sobo begam, vdihavam zrak ob špranji zaprtega okna in poslušam srce, ki mi nabija, kot bi hotelo reči: Predaj se slednjič svojim željam!«

Našim borcem

ZA SVOBODO AVSTRIJE

dostojna grobišča!

Spet je prišla v deželo pomlad, polna novega življenjskega hotenja. Kakor vsako leto se priroda pod toplim soncem prizadeva, da bi se čim prej praznično oblekla in premagala puščobo zime. V tem času obujajo se prirode naše misli rade pomorajo nazaj na pomladi, ki smo jih preživeli in ki so pustile svoj pečat v našem spominu.

Naše misli v teh dneh pomorajo zlasti nazaj na one težke, tug in trpljenja polne pomladi vojnih let, ki so se začele, ko so na cvetno nedeljo 1941 pričeli gestapovci z aretacijami naših najvidnejših predstavnikov v vseh in občinah. Takrat pred 25 leti je postalo jasno, da je nacizem zaradi naše narodnosti, našega jezika in našega demokratičnega nastavenja izrekel nad nami smrtno obsodbo. Težki in krvavo bridki so bili meseci in pomladi naslednjih štirih let po zaporih ter izseljeniških in koncentracijskih taboriščih. Vsako pomlad smo se spraševali če bomo naslednjo še doživeli.

Ceprav smo bili razkerpljeni na vse vetrove, smo imeli tista leta v sebi sile dovolj, da smo se proti smrtni obsodbi uporno združili in pripomogli, da so se najboljši med nami kot bojujoči se partizani leta 1945 kot sestava del zavezniških oboroženih sil vrnili iz gora v naše doline ter prinesli seboj priborjeno pomlad svobode in možnost vrnitve na domove. Veliko jih je v tem protifašističnem osvobodilnem boju padlo pod krogami Hitlerjevih oboroženih sil. Velik del jih je bilo medtem prekopanih na naša pokopališča, mnogi pa imajo še danes svoja grobišča po naših gozdovih. Zveza koroških partizanov ima zapisanih 40 pokopališč, kjer so na Koroškem pokopani padli partizani. Te grobove vsa povojna leta oskrbuje skupno z našim ljudstvom.

Tekom let pa so nekatere uprave pokopališč pozabile, da gre pri partizanskih grobiščih za grobove vojakov zavezniških sil, ki so zaščiteni z zakonom in z državno pogodbo. Prišlo je že do primerov, da so pričele pokopališke uprave partizanske grobove odstranjevati, čeprav se je naša država v členu 19 državne pogodbe obvezala, da bo spoštovala, ščitila in ohranila grobove, spomnike in spominske kamne zavezniških vojakov, ki so se na njenem ozemlju borili proti Hitlerjevi Nemčiji.

Zveza koroških partizanov je zaradi tega opozorila uprave pokopališč, da tudi s svoje strani skrbijo, da bodo ti naši borci imeli zagotovljena dostojna grobišča.

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V CELOVCU:

Največja konstrukcija iz lepljenega lesa v Evropi dobiva svojo podobo

Kdor v teh dneh potuje skozi Celovec in ga pot zanese mimo razstavišča Avstrijskega lesnega sejma, se nehote ustavi, da vidi, kaj tam nastaja. Presenetijo ga ogromni oboki s 100 metrov razpona in 25 metrov višine, v celoti iz lepljenih desk, ki bodo brez slehernega opornika nosili streho največje razstavne hale take konstrukcije v Evropi z izmero 100x75 metrov. V vsakem oboku in teh je deset — je 40 ton desk, za celotno halo pa bo uporabljenih 3000 kubičnih metrov hlodovine in 25 ton lepila.

Hala, ki jo gradi avstrijsko podjetje za stavbarstvo iz lepljenega lesa Wiesner-Hager iz Altheima na Zgornjem Avstrijskem, je last podjetja Avstrijski lesni sejem — Koroški sejem, ki jo gradi s kreditom, za katerega je prevzelo jamstvo mesto Celovec. Hala bo stala 15 milijonov šilingov in bo zgotovljena letos do 1. julija. Z gradnjo fundamentov so pričeli koncem oktobra minulega leta, z montažo pripravljenih obokov pa 15. marca. Ogradnje bo postavljeno do konca marca, nakar bo dobila hala salonitno streho okroglo 11.000 kvadratnih metrov, tla ter steklena pročelja v skupni izmeri 2500 kvadratnih metrov.

Nova prijateljstva in vezi kulturnega sodelovanja

V knjigi razvoja kulturno-prosvetnega sodelovanja in osveščanja po zadnji soboti in nedelji lahko načnemo novo stran. V soboto zvečer so bili pri prosvetnem društvu v Št. Janžu v Rožu na prijateljskem obisku pevski sekstet DPD Svoboda Križe pri Trziču in predstavniki Turističnega društva Begunje, v nedeljo pa je moški pevski zbor DPD Svoboda Stražišče-Kranj gostoval pri prosvetnem društvu „Zarja“ v Železni Kapli. Isti dan sta se škofiško prosvetno društvo „Edinost“ in moški pevski zbor hodiškega društva „Zvezda“ podala v Loče ob Baškem jezeru, da za tamkajšnje prebivalstvo ponovita spored svoje lepe prosvetno-zabavne prireditve v Škofičah začetkom februarja.

Vse te prireditve so bile dobro obiskane in so potekale tako v duhu naraščajočega zadovoljstva obiskovalcev in prirediteljev kakor tudi gostujočih. Na „veselem večeru“ v Št. Janžu se je v soboto zvečer navzlic drugim prireditvam, ki so bile v istem času, zbralo nepričakovano veliko število ljudi, da se naučijo gorenjskih prirodnih lepote in duha, ki je vel iz narodnih pesmi seksteta iz Križ in Avsenikovih skladb, ki so spremljale prava vanje z barvnimi diapozitivi „Gorenjska v sliki in glasbi“. S tem obiskom so bila skovana nova prijateljstva med ljudmi na meji, s tem pa tudi novi pogoji za nadaljnja podobna srečanja.

Nova prijateljstva so bila sklenjena tudi v Železni Kapli, kjer je v nedeljo predsednik „Zarje“ Peter Kuhar ob navzočnosti župa-

Dole pri Rožku

V nedeljo 13. marca je pri nas v 69. letu starosti po trudapolnem življenju preminula Amalija Dersola pd. Šmunkova Mali. Nekaj dni prej jo je zadela možganska kap. Ob veliki udeležbi sorodnikov in žalnih gostov smo jo v torek navrh spremili na njeni zadnji poti od Šmunkove hiše in jo na rožežkem pokopališču položili k trajnemu počitku.

Zivljenje Šmunkove Malije je bilo napolnjeno s trdim kmečkim in gospodinjstvom delom. Od svojih mladih let je gospodinjala svojemu pohabljenemu bratu Janku Dersoli do njegove smrti leta 1958, nakar je prevzela skrb za kmetijo, jo vodila in upravljala po svojih najboljših močeh.

Njeno življenje je bilo mirno, napolnjeno z delom in skrbjo, posebej pa jo je odlikovala njena gostoljubnost in dobrotljivost. Nikomur se ni zamerila, za vse je imela odprto, radodarno srce, če so iskali pri njej pomoči. Kot tako jo bomo ohranili tudi v trajnem, hvaležnem spominu, njenim sorodnikom pa tudi tem potom naše iskreno sožalje.

na, deželnega poslanca Lubasa, ter tajnika in podpredsednice kulturnega odbora občine v napolnjeni kinodvorani lahko pozdravil društvenega gosta, 30-članski pevski zbor iz Stražišča pod vodstvom Eda Ošabnika.

Zbor, ki že vzdržuje prijateljske stike s prosvetnim društvom v Logi vasi, je priredil uspel koncert. Ob zaključku pa so njegovi predstavniki v potrdilo sklenjenega prijateljstva in pripravljenosti na nadaljnje sodelovanje povabili pevski zbor „Zarje“ na protiobisk, ko bodo v Stražišču slavili petnajstletnic zborovega obstoja.

Škofiška „Edinost“ je pod spretnim vodstvom iniciativnega predsednika Hermana Jägerja tudi letos dala nov primer svojih plemenitih prizadevanj za srečavanje s sosednimi prosvetnimi društvi in za osveščanje prebivalstva, ki se v svoji materinščini le še poredko lahko kulturno izživlja. Tokrat se je podalo v okolico Baškega jezera, kjer je prebivalstvo napolnilo dvo-

rano novega občinskega kulturnega doma in ki se je izredno razveselilo obiska Škofičanov, še bolj pa užilka, ki so ga jim nudili otroški in mešani pevski zbor ter instrumentalni kvintet tamburaši in skupina, ki je predvajala glasbeni prizor „Pod oknom“.

Svoj del k uspehi prireditvi je prispeval tudi hodiški moški zbor, logavaški pevski zbor pa je bil zadržan in ni mogel sodelovati. Kakor že na prireditvi v Škofičah, ki smo jo podrobneje opisali, so tudi v Ločah vsi sodelujoči želi obilo priznanja. Posebnega priznanja pa so bili deležni pevovodji Tone Umek in Foltej Pavlič ter vodja kvinteta Noltej Miškulnik, ki je pripravil tudi glasbeni prizor „Pod oknom“ katerega so ob spremljavi tamburašev in harmonikaša Branka Miškulnika izvajali Rezi in Kori Pörtsch, Leni Aichholzer, Ferdi Jäger in Foltej Piček.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku

Vabilo na

razstavo slovenskih knjig

v nedeljo 27. marca 1966 od 8. do 16. ure v zgornjem prostoru gostilne Breznik v Pliberku

- Ob 11. uri govori prof. Janko Messner o knjigi in njenem pomenu,
- navrh film o Ivanu Cankarju.

Ljubitelji slovenske knjige in kulture prisrčno vabljeni.

Društveni odbor

Predsednik skupščine SRS Ivan Maček

na gospodarskem razstavišču v Celovcu

Predsednik skupščine Socialistične republike Slovenije Ivan Maček si je ob priložnosti svojega bivanja v Celovcu v ponedeljek dopoldne ogledal veliko razstavno halo iz lepljenega lesa. V njegovem spremstvu so bili gozdarski strokovnjak ing. Budihna in stavbenik ing. Grum ter generalni konzul Pirkovič in konzul Jeglič. Na razstavišču so visokega gosta in njegovo spremstvo sprejeli celovski podžupan Seidling, sejmski direktor Gutsch-

mar in vodja montaže ing. Sittsam.

Predsednik Maček, ki je po poklicu sam lesar, je z velikim zanimanjem sledil razlagam konstrukcije, priprav montaže in montaže same. Zaključno je izrazil svoje veselje, da je v Celovcu lahko videl projekt evropskega formata in čestital graditeljem, projektantom in izvajajočemu podjetju k doseženu uspehu.

V torek in sredo si je nastajajočo halo ogledala skupina 130 gradbenih strokovnjakov iz Slovenije.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

ŠMOHOR. — Občine Ziljske doline se zelo prizadevajo, da bi čim prej dobile svojo gimnazijo v Šmohoru. Ker je na gradnjo potrebnega poslopja računati šele v petih letih, jo hoče občina Šmohor začasno namestiti v prostorih stolpnice. Kakor lani kodo tudi letos ziljske občine izvedle akcijo za vzpostavitev neposrednih kontaktov z nemškimi turističnimi podjetji.

MARIJA NA ZILJI. — V Hraščah je v soboto pogorelo gospodarsko poslopje Johane Samonig. Do požara, ki je povzročil 100.000 šilingov škode, je prišlo zaradi izgrinja otrok v vžigalicami.

LIPA. — Opeklina vseh treh stopenj je dobil v ponedeljek šolar Erich Schuppe, ko je v neki škrtli zažgal ostanke nitrolaka, pri čemer se je vnela njegova obleka, da je bil podoben goreči bakli.

HUMPERK. — Te dni so pričeli z gradnjo novega mostu čez Dravo, ker so starega zrušile lanske jesenske poplave. Tudi novi most bo iz lesne konstrukcije.

ZELEZNA KAPLA. — Cestna uprava je pričela z modernizacijo ceste med Zeleznico Kaplo in Jezerškim sedlom. Cesto, ki je dolga 15 km, bodo razširili, omilili njene ovinkine in jo opremili z novim obrambnim obzidjem. Modernizacija ceste bo stala okoli 19 milijonov šilingov.

SREDNJE TRUŠNJE. — V noči na torek je na cesti med Mostičem in Velikovcem steklo na bližnje polje okoli 9000 kg gorilnega olja, ko se je tovornjak, ki ga je vozil, zaletel v drevo ob cesti. Nevarnost okužbe vode je preprečila cestna uprava v Velikovcu.

KOLEDAR

Petek, 25. marec: Mar. ozn.
Sobota, 26. marec: Emanuel
Nedelja, 27. marec: Rupert
Ponedeljek, 28. marec: Janez K.
Torek, 29. marec: Ciril
Sreda, 30. marec: Janez Kl.
Četrtek, 31. marec: Modest

Gospa Sreča in gospod Denar

(ŠPANSKA PRAVLJICA)

Nekoč sta se gospa Sreča in gospod Denar zaljubila in sta zmeraj hodila roko v roki. Kot rep za psom, tako je Sreči zmeraj sledil Denar in ljudje so že govorili, da se bosta poročila.

Gospod Denar je bil debelušen in zavaljen, njegova okrogla glava iz perujskega zlata, život iz mehikanskega srebra, noge bakrene, čevlji pa sešiti iz samih tisočakov. Gospa Sreča pa je bila prava klepetulja, strašansko muhasta, nerazumljiva in slepa kot netopir.

Komaj sta se poročila, že sta se tudi sprla; žena je hotela ukazovati, kar pa ni bilo po volji prevzetnemu soprogu. Ker sta hotela biti vsak imenitnejši od drugega, sta se dogovorila, da bosta preizkusila, kateri od njiju je močnejši.

— Poglej, je rekla žena možu, — tam doli na koreninah oljčnega drevesa sedi siromak, raztrgan in sestradan. Poizkusiva, kateri od naju ga lahko osreči.

Mož je privolil in napotila sta se k oljčnemu drevesu. Mož je bil tako reven in nesrečen, da nikoli v življenju še ni videl tako imenitne gospe in tako odličnega gospoda.

— Pozdravljen, je dejal gospod Denar.

— Tudi vi pozdravljeni, je odvrnil revež.

— Mar me ne poznaš?

— Še nikoli vas nisem videl.

— Tudi mojega obraza še nisi videl?

— Še nikoli v svojem življenju.

— Torej nimaš prav ničesar?

— Oh, gospod, imam šest otrok, nagih kot čebula, še cunj nimajo, da bi z njimi pokrili svojo goloto.

— In čemu ne delaš?

— Ker nisem našel dela. Tako smolo imam, da mi gre vse narobe, česar se dotaknem. Najel nas je posestnik te zemlje, da bi mu izkopali vodnjak in nam je obljubil denar le, če dokopljemo do vode. Vnaprej nam ni dal niti beliča.

— Prav ima, je dejal gospod Denar, — kajti pogovor pravi: Denar naprej, izgubljenost veselje do dela. Toda nadaljuj.

— Kopali smo in kopali, da bi nam kmalu duše ušle iz teles. Kajti, čeprav sem siromak, sem vendarle delaven človek.

— Rad ti verjamem, je pritrnil gospod Denar.

— Torej, kopali smo in kopali, toda čim globlje smo kopali, tem bolj suha je bila zemlja. Niti kapljice vode nismo našli. Kot da je globina zemlje vsa izsušena.

— Pomagal ti bom, prijatelj, je dejal gospod Denar in je dal revežu srebrnik za pet tolarjev.

Revež je komaj začutil denar, že jo je vdril čez drn in strn k peku, da bi si kupil kruha. Toda ko je segel v žep po denar, je našel le strgano luknjo, skozi katero se je brez slovesa odpravil srebrnjak.

Obupani revež je iskal in iskal. A če je ovca namenjena volku, potem ni ovčarja, ki bi jo obvaroval. Izgubil je denar, izgubil je

čas in jadikoval je in tožil nad svojo nesrečo, kar je le mogel.

Gospa Sreča se je kar pripogibala od smeha. Gospod Denar pa je bil rumen in zaripel v lice. Ni mu preostalo drugega, kot da znova seže v žep. Dal je revežu zlatnik.

Mož je bil ves blažen in srečen, trdo je držal zlatnik v dlani in šel v trgovino, kjer je nakupil blaga, da bi oblekel ženo in otroke. Toda pomisli! Ko je za plačilo izvlekel zlatnik, se je trgovec namrgodil in mu dejal, da je denar ponarejen. Kdor plačuje s ponarejenim denarjem, je goljuf in ga je treba prijaviti sodišču! Revež je od sramu tako zardeval, da bi lahko jabolka pekli na njegovih licih. Tekel je iz trgovine in hlipaje pripovedoval gospodu Denarju, kaj se mu je pripetilo.

Ko je gospa sreča to slišala, toliko da ni počila od smeha. Gospod Denar pa je gledal mrko in od besa streljal z očmi.

— Vzemi, — je dejal revežu in mu dal dva tisoč tolarjev. — Sicer imaš smolo, toda pomagal ti bom ali pa nisem prida vreden.

Ves srečen je revež tekkel proti domu; nepadla sta ga roparja, mu vzela denar in ga slekla do golega.

— Sedaj sem jaz na vrsti, je rekla gospa

LEOPOLD SUHODOLČAN:

Hiša in hišica

Primož je dobil za rojstni dan veliko škaflo kock, velike in majhne, bele in rdeče. In potem je gradil od jutra do večera. Zjutraj je gradil tovarne, popoldne je gradil nebotičnike, a zvečer, preden je šel spat, je gradil ladje; v sanjah je nato povaljal z njimi v daljno, sedmo morje.

Najraje pa je gradil hišice. Preden je očka preštel do devet, je bila hišica zgrajena.

Ko je nekega jutra pogledal skozi okno, je zapazil, da so začeli na travniku pred hišo graditi nov stanovanjski blok. Pripeljali so žerjav. Imel je eno samo veliko, železno roko, ki pa je bila zelo močna, spretna in marljiva. Zarila se je v travnik, zagrabila zemljo, skrčila pest, se dvignila in premaknila, nato pa spet odprla svojo velikansko pest in spuстила kup zemlje na tovar-

Sreča. — Videli bomo, kdo več zmore: žensko krilo ali moške hlače. Približala se je revežu, ki se je v joku zvijal na tleh in si ruval lase ter dahnila nad njim. Takoj je siromak začutil pod prsti izgubljeni tolar.

— Bolje nekaj kot nič, je dejal sam zase.

— Šel bom in kupil otrokom kruha, saj že tri dni niso ničesar imeli v ustih in želodčke imajo prazne kot piškav lešnik.

Ko je šel mimo prodajalne, v kateri je hotel kupiti blago, ga je prodajalec poklical.

— Moram se ti opravičiti, — je rekel, — prepričan sem bil, da je tvoj zlatnik ponarejen. Toda ko sem ga dal preizkusiti zlatarju, mi je zagotovil, da tako čistega zlata še nikoli ni imel v roki. Vračam ti zlatnik in izberi si blaga z mojih polic, kolikor hočeš. Moram te oškodovati za krivico, ki sem ti jo storil.

Revež je bil ves iz sebe od sreče. Nabral je blaga, kolikor ga je mogel nesti. Ko je šel preko mestnega trga, so biriči pravkar peljali lopova, ki sta ga oropala. Sodnik je revežu takoj prisodil dva tisoč tolarjev iz njegovih malh.

Revež je posodil denar nekemu sorodniku, ki je iskal zlat rudnik. Komaj so kopali pet čevljev globoko, že so odkrili zlato žilo, nato pa še svinčvo in železno.

Od tistih dni ima gospa Sreča svojega moža pod copato. Še bolj je muhasta in nestalna, kot je bila. Brez pameti deli svojo naklonjenost, mogoče se bo obrnila tudi k meni, ki to pravljico pripovedujem, in k tebi, ki jo poslušas.

Hiša je rasla. Primoževa hišica je rasla hitreje.

Hiša je bila zgrajena šele na pol. Primož je medtem zgradil že sedemindvajset hišic in pol.

Nekega dne je videl skozi okno Ireno. Prišla je z očkom. Ustavila sta se pred nedograjeno hišo. Irena je že komaj čakala, da se bo z očkom in mamo in setro in bratom vselila v novo hišo. Zdaj živijo v temni sobi. Potem pa jim bo lepo. Očka ji je pokazal z roko okno njihovega novega stanovanja. Okno je bilo še pušto in prazno. Sonce se je blečalo na rdeči opeki. Irena si je z roko zasenčila oči in pogledala v

okno. Tam bo nekega dne stanovala. Stala bo ob velikem, svetlem oknu, mama bo postavila rože na polico, stala bo in gledala v Primožovo okno.

Hiša je rasla vse prepočasi. Primoževa hišica je rasla hitreje.

Primož je medtem zgradil sedeminsedemdeset hišic. V njih bi lahko stanovalo sedeminsedemdeset Iren s sedeminsedemdesetimi očki, sedeminsedemdesetimi mami, sedeminsedemdesetimi sestrami in sedeminsedemdesetimi brati.

In spet je prišla Irena z očkom. Dež je lil. Očka je hodil pod velikim dežnikom, Irena se je stiskala pod malim dežnikom. Čofotala sta po blatu in obstala pred hišo. Zagledala sta se v okna, ki so bila še zmerom brez šip. Primož pa je prav tedaj zgradil stoena jsto hišico.

Lev in miš

Miš je zdrsnila z roba pečine in padla pred leva, ki je spal spodaj. Lev se je zbudil ves prestrašen, toda ker ga je drobna miška zaprosila, ji je oprostil, da ga je zbudila, in ji podaril življenje.

Kmalu potem so lovci v čvrsto mrežo ujeli leva. Zaman je lev rjovel in se napejal, nikakor ni mogel pretrgati močnih vrvi, iz katerih je bila mreža spletena.

Levovo rjovenje je zaslišala mala miška, pritekla je k mreži, z ostrimi zobki pregrizla vrvi in rešila leva. Tako se je miška oddolžila levu.

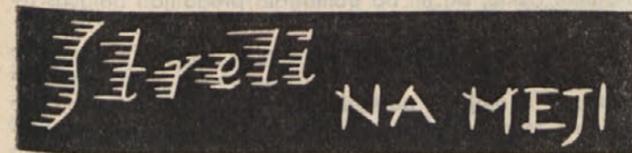
Ne preziraj manjšega od sebe, lahko ti je marsikdaj v pomoč.

Leteča mačka

Prvega aprila je pri nas pozvonila sosedova mačka in rekla: Tovariš, če se ne motim, imate v garaži spačka. Danes, prvega aprila, sem položila šoferski izpit, pa bi se rada zdaj odpeljala, čeprav nimam avta, miši loviti. Če še ne veste, danes, prvega aprila, se je vsaka miš iz miši v miš spremenila, pa zdaj letajo po vodi kot ribe in plavajo kot škerjančki čez hribe. Priklonil sem se in dejal: Spoštovana sosedova mačka, se niste nemara zmotili, ko ste pri nas pozvonili? Naš spaček je le igračka. Jurij z njim kocke prevaža, pod posteljo pa je garaža. A mačka mi nič ne verjame. Kar se mene tiče, mi pravi, da veste, lahko vaš avto na kisli jubi pojeste! Kajti danes, prvega aprila, bodo tudi meni zrasla krila in ravno mar mi je vašega spačka, saj bom vsak hip leteča mačka. Potem se je obrnila in razširila krila. Letela je daleč, daleč na streho neba, potem pa, drugega aprila, padla na tla. Zdaj je spet čisto navadna mačka in tudi jaz sem čisto navaden tovariš brez spačka.

Kajetan Kovič

Janez Svajncar:

„Pozna se, da je nedelja,“ si je dejal in hotel vstati. Presenečen je obsedel.

Pred njim je stala dekla in se smehljala. Ena roka ji je iztegnjena počivala ob telesu, z drugo je grebla po robu krila. Izzivalno ga je gledala z blestečimi očmi. „Ti ne boš šel nikamor?“

„Kaj to tebi mar!“ ji je jezno zabrusil.

„Boš meni delal družbo?“

„Izbij si te misli iz glave.“

„Mi boš pomagal sesekati krmo za svinje? Nedelja je, tudi jaz bi rada bila malo prosta.“

Ni hotel videti njenih žalostnih oči. Vse preveč je mislil na Lojziko. „Torej boš ostala doma?“ Z zobmi je žvečil zeleno bilko, ki jo je izpulil iz trave.

„Gospodar me ne pusti nikamor.“

„Proti večeru bom prišel k tebi,“ je suho dejal.

Ona ga je hvaležno pogledala in odhitela v hišo. Postala je pred ogledalom in si popravila lase. Toda čakala je zaman. Medtem je že hitel po hribu, za katerim bo po klancu prispel do nje, ki jo želi videti. —

Lojzika je začela dvomiti o Anzevih besedah v pismu. Če bi jo res imel rad, bi bil že davno tukaj. Sonce je nizko, sence se večajo, kmalu bo mrak in treba bo domov. Oče ne sme predolgo ostati, sicer se bo čez mero opil. Godba igra, ljudje so veseli, pari se vrtijo na plesišču, njej pa je

prvič v življenju hudo pri srcu. Rada bi videla Anzo.

„Domov bova šla,“ jo je oče vzdramil iz razmišljanja. S pijanim glasom in motnimi očmi se je obrnil k njej, nato je vstal, se opotekel in se naslonil na mizo.

„Če hočete, pojdiva,“ je odgovorila in čutila zbadanje v prsih. Prijela je očeta pod roko in ga vlekla po klancu proti domu. V očeh so se ji lesketale solze in bila je nesrečna, ker ni videla fanta. —

Anza se je upehan približeval Heclovi hiši, koder so se med pijano pesmijo glasili poskočni zvoki harmonike. Hitel je med klopki in mizami in iskal Lojziko. Zadeval je v ljudi, srečeval znane obraze, a zdeli so se mu tuji. Iskal je le njenega.

„Si jo kje videl?“ je vprašal najbližjega.

„Bila je tukaj,“ mu je ta s pijanim glasom odgovoril, „toda je že odšla. Zakaj nisi prišel prej, če bi deklino rad videl.“ Zakrohotal se je in približal ustnice k polnemu kozarcu.

Anza je naročil četrt vina in ga v dušku izpil.

9

Cmager se je kmalu spoprijaznil s smrtjo najmlajšega otroka Tončka. Z nobeno solzo ni pokazal, da ga je prizadelo in še žena je talažila: „Mu je pač bilo določeno, da je moral umreti.“

Liza je zopet pričakovala otroka. Moža ta novica ni vznemirila. Toliko cunj bo že v hiši, da bodo kričača oblekli, in jesti, da ne bo umrl od lakote. Za otroka bo skrbel, saj se mu je ponujal lep zaslužek.

Tokrat je celo odšel v Anzem, Pepetom in kočarjem Miho v Mačkovo gostilno. Vračali so se iz vinograda, pa jih je Vinko povabil in plačal zanje štefan vina. Praznili so kozarce, kakor da bi se jim strašno mudilo. Govorili so

malo, ker sta pri sosednji mizi sedela orožniški narednik Marič in kaplar Učakar; tam so bili tudi rejena trgovčeva žena Keglca, občinski tajnik Marijan in učitelj Breznik, ki je rad videl gostilničarjevo hčerko Lino. Cmager je na stolu še bolj zlezal vase in radovedno poslušal ter pogledoval na gospodo.

„Gospod Marič,“ je poklicala Keglca čez mizo suhega narednika, „prisedite!“

Marič je zapičil vanjo svoje kot noč črne oči in vljudno odgovoril: „Gospa, pridite vi sem, tu nas je več.“

„Prav rada, če tako želite, gospod Marič.“ Keglca se je opravičila učitelju, ki je molče sedel poleg nje in se je bil zagledal po sobi.

Breznik je poskušal pokazati prijazen obraz in ji je prikimal: „Oh, prosim, gospa! Moja družba marsikomu ne ugaja.“

Lina je bila zadovoljna, da bo lahko zdaj nemoteno govorila z učiteljem. Ljubezni ni čutila zanj, le njegov poklic ji je bil všeč. Postala bi lahko gospa. Kmečkih fantov ni marala, bili so ji preveč preprosti, ona je vendar obiskovala meščansko šolo v Mariboru.

Keglci se je razvezal jezik: „Maček, žejni smo. Prinesi pol litra. Kaj ne, gospodje, tudi vi ste žejni? Moški radi pijete. No, tudi nam se prileže. Če bi vina ne bilo . . . Nobene zabave nimamo . . . Moj stari me nikdar ne pelje v mesto. Tam je kino, gledališče, ples. Tu je dolgčas, da se bogu smili.“

„Delala bi kakor mi,“ je pošepnil Anza Cmagerju, ki je stiskal kozarec in brundal vase.

Keglca je trčila z orožnikom: „Na zdravje! To se mi bo prileglo. Veste, ga kar pogrešam.“

„Ta kapljica prežene skrbi. Spomenik naj bi postavili prvemu gostilničarju na svetu.“

Otrok noče v posteljo

Svetovno znani otroški zdravnik dr. Spack odgovarja na vprašanje, koliko spanja potrebuje otrok, takole: »Sit, telesno in duševno zdrav otrok bo spal toliko časa, kolikor mu je potrebno.«

Čim starejši pa postaja otrok, tem manj časa mu je potrebno za spanje. Predvsem opušča popoldanske počitke. S pomočjo staršev in svoje lastne biološke potrebe po počitku vnese otrok že od vsega začetka neki red — to se pravi, otrok se navadi hoditi spat ob sedmih ali pol sedmih, prebudi pa se ob sedmih zjutraj. Ta red postane otroku že od vsega začetka navada. Toda popolnoma lahko samo dojenčku prepustimo, da sam določa, koliko časa bo spal.

Čim višjo stopnjo doseže otrok v svojem telesnem in duševnem razvoju, tem več novih činiteljev vpliva na njegovo spanje; razni prijetni in neprijetni doživljaji podnevi, skrbi, strah pred neugodnimi sanjami, ljubosumnost na mlajše brate in sestre, razvajanje, prepri med starši in sestrami itd.

Toda kljub vsemu so najvažnejše navade, ki jih otroku privzgojimo že v zgodnjem otroštvu. Otroka moramo že od vsega začetka navaditi, da spi sam v svoji postelji in ko leže, da mu ugasnemo tudi luč. Tako začnemo otroka navajati že od rojstva. Imamo pa tudi dojenčke, ki se takemu redu upirajo. Bolje je, da pustimo otroka nekaj minut jokati, kakor pa, da popustimo njegovi zahtevi, pa naj bo še tako nasilen.

Res pa je, da grede nekateri otroci radi v posteljo, drugi pa se temu upirajo. Poskerbeti moramo, da bo otroku ležanje ugodno. Starši bi morali vedeti, da je trudnemu otroku spanje ugodno, če ga ne spremenimo v neprijetno dolžnost. Otroka v starosti od drugega do petega leta sami pospremimo v posteljo, vanjo ga polžimo z nasmehom, nekaj nežnih besed pa naj zaključijo poljubček za lahko noč. Poleg otroka lahko položimo k njemu priljubljeno igračko; s starejšim otrokom pa izmenjamo nekaj toplih besed.

Zanimivo je, da pri osemletnih otrocih opazimo prav v tem obdobju težnjo, da zavlačujejo čas pred spanjem. Zaradi tega pride v mnogih družinah do težav. Starši morajo biti prav v tem obdobju dosledni in otroka o pravem času opozoriti, da je čas za počitek. Vendar zlepa — to pomeni, da bo otroku, ki se bo ves dan primerno razgibal, telesno in duševno sprostil, počitek prijeten, ne pa neprijetna dolžnost. Imejte pa veliko potrpljenja.

Koliko ur naj otrok v tem razvojnem obdobju spi? Priporočljivo je 12 ur. Zato mora biti 8—9 leten otrok ob osmih zvečer v postelji. Izjemo naredimo samo ob poletnih večerih ali praznovanjih. Zivahnejše otroke je zelo težko pripraviti do tega, da grede na prvo besedo staršev v posteljo. Otroku je še poln doživljajev in novih vtisov, ki jih je doživel čez dan, česar seveda ne more naenkrat izbrisati iz spomina.

Pogosto se zgodi, da hoče mati otroka odpraviti z besedami: »Tako, sedaj pa nobene besedice več.« To pa otroku ni pogodu. Otroku bi rad še nekaj trenutkov pokramljal — nekateri celo radi nekaj zapoje. Otroku ne more, če tudi hoče, svojih vtisov in življenjskih sil na mah izključiti, brž ko leže v posteljo.

Otroku bo prišlo, če ga pomirimo: »Tako, sedaj si boš malo odpočil svoje utrujene noge. Poizkušaj zapreti oči in lahko noč.«

Nauk o prehrani

Do konca 19. stoletja so ocenjevali vrednost hrane po količini. »Fizikalni« nauk o prehrani meri vrednost hrane le po njeni kaloričnosti, smatra jo torej za vir energije. Posledica je bila, da so vse obtežilne snovi odstranili in da so bila živila vedno bolj rafinirana. Nastopila je doba ekstraktov in preparatov.

Takšne nazore pa so morali kmalu popraviti. Kemija se je močneje razvila in je dokazala, da so tudi posamezne beljakovine in maščobe različnih vrednosti. Spet so se spomnili na rudninske snovi. Končno so leta 1910 odkrili snovi, ki sicer nimajo kalorične vrednosti, so pa nepogrešljive za rast in življenje. Razvil se je »kemični« nauk o prehrani, ki je zelo izpopolnil tabele živil.

Poskusi z živalmi in pa vojna leta, polna pomanjkanja, so povzročili, da so začeli domnevati, da obstajajo še druge snovi, ki so

potrebne za življenje in zdravje. Kmalu nato so odkrili pomen mikroelementov, avksoinov in arom. Razvil se je tako imenovani »geološki« nauk o prehrani, ki je presojal živila po nalogah, ki so jih izpolnjevala v naravi. Človek in žival ne uživata samo kalorij in vitaminov, ampak tudi organske tvorbe, ki imajo določene naloge.

Narava vedno znova dokazuje pravilnost tega stališča. Tako n. pr. mladim levom ne zadostuje samo meso, ampak potrebujejo za pravilen razvoj tudi kosti, kri in notranje organe, torej celo žival. Poznamo dve ljudstvi, ki se odlikujeta po izrednem zdravju, sposobnosti za delo, veselju do življenja in čutu za skupnost. To so pleme Hunska, ki živi v neki gorski dolini na severozahodni meji Indije, in pa prebivalci otoka Tristan da Cunha, in pa uživajo predvsem sadje, surovo hrano, črn kruh in kašo; prebivalci otoka Tristan da Cunha pa se hranijo z ribami, krompirjem in jajci. Kljub veliki razliki sta si obe vrsti hrane v nečem podobni: sta naravni, ne potvorjeni. Obe ljudstvi uživata torej popolnoma naravno, polnovredno, a ne preobilno hrano.

Brez dvoma je rastlinska hrana bolj ugodna kot živalska. Pa tudi rastlinska hrana sama je različne vrednosti: Najbolj vredna so semena, saj služijo ohranitvi vrste in zato vsebujejo vse snovi, ki so potrebne za življenje. Najpomembnejša semena so: žitna zrna, orehi in stročnice. Na drugem mestu glede vrednosti so koreni in gomolji, ki so predvsem vir energije. Sadeži pa imajo lastnosti semen in gomoljev obenem. Listi in stebila so pomožni deli rastline, ki pa vsebujejo mnogo listnega zelenila in vitaminov. Cvetov navadno ne uporabljamo v prehrani, zato pa nam dajo med.

Živalskih organov ne moremo tako opredeliti. Vsekakor pa je meso, ki prevladuje v naši prehrani, enostranska hrana, ker vsebuje samo beljakovine. Mnogo primernejši so notranji organi, predvsem jetra, ki vsebujejo mnogo vitaminov in mikroelementov. Meso divjačine in rib je biološko več vredno kot meso zamaščenih domačih živali. Jajca in ikre so živila izredne vrednosti. Isto velja za ostrice

O čevljih

Čevljev nikoli ne kupujemo dopoldne, ko so noge spočite. Veliko manj nevarnosti je, da nas bodo čevlji tiščali, če se za nakup odločimo popoldne, ker so noge proti večeru vedno nekoliko nabrekli.

Nove podplate nadrgnemo s prerezanim krompirjem, da nam ne drčijo.

Šivi na svetlih čevljih se zelo hitro umazajo. Če hočemo ohraniti bele šive, jih prevlečemo s prozornim lakom. S tem zaščitimo čevlje tudi pred vlago.

Na svetle čevlje ali torbice nikoli direktno ne nanašamo kreme. Večja količina namreč zapušča na svetlem usnju temne madeže. Zato je priporočljiveje, da kremo na krpici razmažemo in šele z namaščeno krpico zdrgnemo čevlje ali torbice.

Starejše čevlje kdaj pa kdaj umijemo s terpentinom. Tako odstranimo umazane obloge prahu in kreme, ki sta se sčasoma nabrala na usnju. Ponovno namazani čevlji bodo spet svetli kot novi.

Kratkovidnost ni prijetna

Kratkovidnost je lahko podedovana ali pridobljena — šolska kratkovidnost.

Pogosto otrok v puberteti opazi, da slabše vidi in se mora zateči k okulistu, ki mu predpiše očala z dioptrijo. Ni pa redkost, da se kratkovidnost pojavi šele pri 20. letu starosti.

Ni prijetno, da se moramo privaditi na očala. Če dioptrija še ni velika, jih uporabljamo le v določenih okoliščinah (gledališče, kino, televizija). Na cesti se jih predvsem ženske izogibajo. Toda za marsikaj smo prikrajšane, saj razločno vidimo le predmete, oddaljene 3 do 4 m, ostalo pa je nejasno ali pa celo nevidno. Lahko smo po nedolžnem obsojene domišljavosti, ker se kaj lahko zgodi, da ljudi prezremo ali jih ne spoznamo.

Zavedati se moramo, da je kratkovidno oko dosti bolj občutljivo kot oko, ki normalno vidi. Zato nas po dolgotrajnem studiju, branju ali pisanju oči pečejo ali se celo solzijo. Pomagajmo si tako, da večkrat za nekaj minut prenehamo z delom, gledamo v daljavo ali zapremo oči.

Laiki mislijo, da se kratkovidnost z leti manjša na račun starostne daljnovidnosti. Samo na starost kratkovidni na bližino ne rabijo očal, oz. jih rabijo šele pozneje kot pa pravovidni.

Dobro je, da uživamo dovolj svežega sadja in zelenjave, da v močni sončni svetlobi nosimo temna očala in da ne pretiramo z gledanjem televizije in kina.

ge in druge školjke, ki bi jih veljalo uživati več.

Mleko je zelo pomembno hranilo. Brez nje ga ne bi zrasel noben dojenček in noben mladič. Med vsemi živila vsebuje mleko največ kalcija in še mnogo drugih, važnih snovi. Mleko je obenem z rastlinsko hrano preprosta, a popolna oblika prehrane. Mleko je biološko več vredno kot maslo in sir.

Razen izbire jedi je važna tudi priprava. Živila naj ostanejo čim bolj naravna, ker se le tako ne uničijo dragocene snovi. Živila iz druge skupine pa so v glavnem vir energije in tešijo lakoto.

Živila uživamo bodisi nespremenjena, mehanično spremenjena ali pa spremenjena zaradi delovanja fermentov. Nespremenjene uživamo: orehe, žita, sadje, zelenjavo, jajca, mleko, vodo. V drugi skupini razlikujemo:

1. kuhana jedila: kuhana kaša, kuhana zelenjava, kompot, kuhano meso, zavreto mleko, čaj, juhe;

2. konzervirana jedila: prepečenec, piškoti, čokolada, sadne zelenjave, mesne in mlečne konzerve, umetno vino, liker, umetni kis;

3. preparirana živila: umetne maščobe, margarina, škrob, sladkor, zdrob, testenine, sadni sladkor, ribja moka, mlečni sladkor, konjak itd.

Pravilo, ki nas bo razrešilo vsake skrbi glede kalorične in vitaminske vrednosti hrane, se glasi: v začetku vsakega obroka obilno jejmo živila iz prve skupine, nato pa se do konca nasitimo z živila iz druge skupine.

Poskusite!

MLEČNA JUHA

Na maslu ali masli pražimo pšenčni zdrob; ko začne rumeneti, ga zalijemo z mlekom in vodo (vsakega polj. juha solimo in dobro prekuhamo. Pred serviranjem vmešamo še z mlekom ali smetano razredčen rumenjak. V juhi ponudimo na kecke zrezan in posušen kruh.

POMLADANSKA KMEČKA JED

Mladi grah z mladim krompirjem kuhamo do mehkega. Medtem naredimo rjavo prežganje, ga dobro prekuhamo in ga damo h grahu in h krompirju. Ko je juha kuhana, jo zabelimo z vročimi ocvirki, ki smo jim dodali kislo smetano.

GOBOVA JUHA K AJDOVIM ŽGANCEM

Gobe kuhamo v slanem kropu z lovorjevim listom in seseklim česnom, peteršiljevo korenino, poprom in soljo. Dodamo prežganje s čebulo in juho še dobro prekuhamo.

Dalje pozna slovenska narodna kuhinja še razne možnosti na mleku, vodi in juhi.

Ne manjkajo pa v narodni kuhinji bogate juhe, kot so kokošje, goveje. Bile so in so še v navadi ob večjih praznikih, ob prihodu novega družinskega člana, gostinjah in ob smrtnih primerih.

Drobni nasveti

■ Skleda se nam pri stepanju testa ne bo premikala, če bomo podložili pod njo vlažno krpo ali brisačo.

■ Shajano testo bo lepše in boljše, če mu dodamo žlico ruma ali žganja.

■ Rozine se lepo napno, če jih poparimo, nato ocedimo in preplaknemo z mrzlo vodo. Tako z rozin odstranimo tudi vso nesnago. Potem jih osušimo s krpo, če pa krpe nočemo umazati, rozine potresemo z moko, premešamo in vtepemo v testo. Z moko potresene rozine se po testu bolj enakomerno porazdelijo in ne padejo na dno.

Ah, te grozne skrbi," je vzdihnila Keglca in se s zalcem igrala s kapljo vina na mizi.

"Delavcu je najbolje. On dela z rokami, mi moramo z glavo. Ročno delo se ne da primerjati z umskim," je modroval Marič in pokazal hudo resen obraz.

"Vaše odgovorno delo je zelo naporno. Za nas skrbite in nas varujete."

"Svojo dolžnost opravljam z veseljem, samo da je ljudem dobro."

"Figo je dobro," je ušlo Anzi. Vino in Maričeve besede so ga pogrele, da bi najrajši udaril po mizi.

V gostilno je stopil kmet Jurij Bacman, znan kvartlač. Maček mu je ponujal roko. "Kje hodiš, stari grešnik? Bomo spet zaigrali?"

"Da bi? Ne vem," je prišlek skomizgnil z rameni in si prižgal debelo cigaro.

"Prisedi, Juri. Kaj si tako čemereno?" je vreščala že nekoliko omočilna Keglca.

"Vedno se ne morem smejeti. Dovolj je križev in skrbi."

"Vsak ima svoje težave. Spij kozarec, da se ne boš tako kislo držal, kakor gospod učitelj, ki pije samo kislo vodo."

"Mati!" je vzkliknil Keglčin Franček in položil prst na usta.

"Voda že za čevljev ni dobra, kako bo šele gospodu po črevesih razsajala."

"Že ve, zakaj ne pije vina," je pomežiknil Maček Juriju. Lina se je zavzela za učitelja: "Gospod Breznik lahko pije, kar sam hoče. Nobenemu nič mar. Če boste spili polovnjak, on vas golovo ne bo zasmehoval."

Breznik je razumel šalo in odgovoril: "Na dobro zdravje vam z vinom in meni s kislo vodo."

Anza je pogledal na uro in rekel: "Treba bo iti. Cma-ger, saj boš šel z nami na pot?"

"Pojdite rajši sami." Ker so ga vsi trije očitajoče pogledali, je utihnil in se jim pridružil. —

Graničarje so šentpavelčani zelo spoštovali in se jih bali, ker so ti včasih koga pretepli do nezavesti, če so ga o nepravem času zalotili na meji. Vendar so tudi graničarji, orožniki in financerji za denar znali zamižati na eno oko. Vinko je poznal to njihovo mehko stran. Najlaže je bilo takrat, ko je poveljeval v karavli podnarednik Joco, znan ženskar.

"Vročje je, vročje," je začel Vinko, ko sta se srečala blizu karavle.

Joco je prikimal in mimogrede pogledal po nebu.

"Ti si v tej vročini že sence ne moreš privoščiti. Ves dan se pariš na soncu in zvečer ti še za dekleta ni."

Jocov obraz se je razlezel v nasmeh. "Lepa dekleta so v tem kraju."

O, to pa, to. Da vidiš, brate, kadar je ples! Tam jih je na izbiro.

"Bi bila med njimi kakšna zame?"

"Katera že ne bi marala tako postavnega fanta. — Samo — reči ji moraš pravo besedo."

Joco se je vzravnil in si popravil obleko. "Ali bi me takega hotela?"

"Stavim, da."

"Pa moja leta?"

"Trideset jih imaš, si rekel. Videti si najmanj za pet let mlajši."

"Katera, misliš, bi bila najboljša zame?"

"Toliko jih je, in ne vem, s katero bi bil ti zadovoljen."

"Da, podnarednik sem, to je treba vedeti. Vsake ne bom pogledal. Bili mora marljiva in ... bogata."

Vinko se je vedno bolj zabaval, saj je vedel, da podnarednik misli resno.

"Ali jo boš poročil?"

"Star sem dovolj in večno brez ženske ne bom mogel živeti... Pravzaprav se mi ni treba takoj ženiti... Če le najdem dekle, ba mi bo pomagala preganjati dolgčas na meji."

Vinko se je komaj ubranil smeha, vendar je resno pjasnjeval: "Vidiš, pri nas je tako, kadar hočeš spoznati dekle. V nedeljo se postaviš pred cervkijo in čakaš na priložnost. Med dekletsi izbereš tisto, ki ti je najbolj povšeči. Iti moraš za njo tako dolgo, dokler se ne bosta srečala na samem. Takrat ji porečeš: Deklina, kam se ti mudi? Čakaj me no malo. Rad bi govoril s teboj. Ti si mi zelo po volji. Če ne bo odgovorila in bo šla dalje, pojdi za njo in ji med potjo pihaj na dušo. Pripoveduj ji, kako je lepa, da je podobna roži ali mladi smreki, kar imaš pač rajši, in ji povej, da jo boš prišel klicat pod okno. Če še zdaj ne bo odgovorila, ji reci, da je najlepša na svetu in obljubi ji tudi vrečo sladkorčkov. Sedaj natančno glej, kaj bo napravila. Če se ji bodo pocedile slinice, je toliko, kakor da te že komaj pričakuje."

Joco je zaverovano poslušal, da niti ni opazil graničarja, ki je gnil mimo njiju priletnega moškega z uklenjenimi rokami na hrbtu in ga suval s puškinim kopitom. Vinko je postal vroče in si je nehote odpel srajco na vratu.

Joco je navdušeno pritrtil: "Za pet dinarjev ji bom kupil sladkorčkov! Katera, misliš, bi bila zame?"

"Poiskati si jo boš moral sam," se je navidez branil Vinko.

"Pomagaj mi. Ti poznaš vsa šentpavelška dekleta. Boš rekel besedico zame?"

"Teško bo, težko. Tega ne morem kar tako."

Podnarednik je bil vedno bolj nestrpen. Prodorno je pogledal Vinku v oči in poudaril: "Kdo sem jaz, veš! Če boš kdaj kaj potreboval, veš, kje me boš našel."

(Dalje v prihodnji številki)

W. SOMERSET MAUGHAM:

Prijatelj v nesreči

Že trideset let proučujem značaje svojih prijateljev, pa še sedaj jih dovolj ne poznam. Prav gotovo bi okleval najeti služabnika samo zaradi njegovega videza in vendar menim, da sodimo ljudi, ki jih srečamo, večinoma po njihovi zunanosti. Raveden sem, če pogosteje sodimo pravilno ali napačno. Po navadi skomignem z rameni, kadar mi ljudje rečejo, da je njihov prvi vtis vedno pravi. Takšni ljudje so po mojem mnenju zelo bistroumni, ali pa precej nečimrni. Kajti, kar se mene tiče, sem spoznal, da čim dlje poznam ljudi, tem bolj me presenečajo: moji najintimnejši so ravno tisti, o katerih lahko rečem, da jih najmanj poznam.

Tako sem razmišljal, ko sem tiste jutra čital v časopisu, da je Edward Hyde Burton umrl v Kobeju. Bil je trgovec in že nekaj let zaposlen na Japonskem. Nisem ga dobro poznal, vendar me je zanimal, ker me je nekoč izredno presenetil. Čeprav sem zgodbo slišal iz njegove

so ga opisovali kot enega najboljših članov.

Slučajno sva oba stanovala v Grand hotelu in naslednjega dne me je povabil na kosilo. Spoznal sem njegovo ženo: debelo, starejšo in vedno se smehljajočo žensko in njegovi dve hčerki. To je bila harmonična in prijazna družina. Prva stvar, ki me je pri Burtonu presenetila, je bila izredna prijaznost. V njegovih nežnih očeh je bilo nekaj izredno prijetnega. Glas mu je bil mil; nisi si mogel predstavljati, da bi ga lahko povzdignil v jezi. Smehljaj se je silno blago. To je bil človek, pri katerem si čutil naklonjenost, ki jo je on gojil do svojih prijateljev. Ničesar ni bilo na njem zopnega; rad je igral karte in pil koktajl, znal je efektno povedati »slano« šalo in v mladosti je bil atlet. Bil je bogat in vse si je sam zaslužil. Mislim, da ga je človek imel rad zato, ker je bil tako majhen in krhek. Zdelo se ti je, da ne bi bil sposoben storiti kaj žalega niti muhi.

Nekega popoldneva sem sedel v dnevni sobi Grand hotela. Skozi okno sem lahko opazoval ogromne parnike na poti v San Francisco in Vancouver; opazoval sem potepuhe vseh narodnosti, zanemarjene in upadle, džunke¹ z visokimi krmili in velikimi raznobarnimi jadrni ter številne sampone.² Bil je razveseljen in bučen prizor in vendar nekako pomirjajoč. To je bila romantičnost in zdelo se mi je, da mi ni treba drugega, kot stegniti roke in že se je bom lahko dotaknil.

Kmalu je prišel v dnevno sobo Burton in me zagledal. Usedel se je poleg mene.

»Kaj pravite na majhen požirek?« Poklical je natararja in naročil dva ginfizza. Ko nama je natarar postregel s pijačo, je mimo okna šel neki mož in me pozdravil, ko me je zagledal.

»Poznate Turnerja?« je vprašal Burton, ko sem odzdravil.

»Srečal sem ga v klubu. Povedali so mi, da je priseljenec.«
»Da, mislim, da je. Kar precej jih živi tukaj.«

¹ kitajska jadrnica
² lahek, majhen kitajski čoln

JAROSLAV HAŠEK:

Pravno opravilna oseba

Na svetu je mnogo raznovrstnih ustanov, za katere bi bilo bolje, če nikoli ne bi obstajale. Težko si je zamisliti, da bi dve ustanovi imel iste pravilnike. Obstajajo številni pravilniki: politični, disciplinski, družbeni itd. ... in baje so nekateri pravilniki za ču-da strašno škodljivi.

No, v našem primeru gre za pravilnik, ki je temeljil na naprednih idejah, zagotavljamo pa, da nikakor ne gre za kakršenkoli pravilnik politične narave.

Gre za čisto navadno špeditersko dejavnost, torej za nov pravilnik o dostavljanju poslanih ali naročenih predmetov. Kdo ve, koliko še bo izdelanih pravilnikov iz družbenih potreb, ki bodo do potankosti obdelala in precizirala, kako bi lahko človeštvu nudili čimveč blagostanja in gočivosti, kot je v našem primeru vprašanje špedicije.

Gospod Raudnic je naročil nagrobni spomenik za svojega pokojnega očeta pri firmi v Pragi. Ta spomenik bi morali pripeljati na podeželsko pokopališče, kjer je bil pokojni oče pokopan. Spomenik je bil iz enega samega komada, visok dva metra in težak 420 kilogramov.

Nekega dne je gospod Raudnic dobil sporočilo, da je naročeni spomenik gotov in brez odlaganja je odšel v praško špedicijsko pisarno, kjer je opravil vse potrebne formalnosti prevoza in dostave spomenika na pokopališče. Posebej je špedicijskim uslužbencem dal vsa navodila in celo točno je označil parcelo groba na podeželskem pokopališču.

Špedicija je poslovala po novem pravilniku in tako je poteklo nekaj dni v miru za gospoda Raudnica. Ko pa se je nekaj dni zatem gospod Raudnic vračal z dela domov, je pred hišo, kjer je stanoval v tretjem nadstropju, opazil pred vhomom gomilo ljudi. Videl je, kako osem močnih mož poizkuša na ta ali oni način spraviti glomazni spomenik v hišo.

Od presenečenja je nekaj časa samo opazoval, nato pa si je opomogel, pristopil bliže in povprašal, kaj naj to pomeni.

»Bridge igra kar dobro.«

»Vsi ga igrajo dobro. Lansko leto je živel tukaj možak — čudno zares, moj soimenjak, ki je bil najboljši igralec bridgea. Gotovo v Londonu niste nikoli naleteli na njega. Pisal se je Lenny Burton. Mislim, da je bil član dobrih klubov.«

»Ne, imena se ne spominjam.«

»Bil je resnično znamenit igralec. Zdelo se je, da ima instinkt za karte. Živel je nekaj časa v Kobeju in sem včasih precej igral z njim.«

Burton je srknil svoj ginfizz.

»To je pravzaprav smešna zgodba,« je rekel. »Burton ni bil slab človek. Imel sem ga rad. Bil je vedno lepo oblečen in lep po svoje s tistimi svojimi kodrastimi lasmi in rožnato belim licem. Ženske so ga imele rade. Nevaren ni bil, samo nekoliko neukročen. Seveda pa je preveč pil. Takšni ljudje to vedno delajo. Pododoval je precej denarja, še več pa je zaslužil z igranjem. Tudi meni je pobral prav lepo vsoto.«

Burton se je ljubeznivo in prita-jeno zahihital. Iz lastne izkušnje sem vedel, da je znal spodobno izgubiti denar pri kartah. S suhljato roko si je gladil obruto brado; vene na njej so izstopale in bila je skoraj prosajna.

»Mislim, da je prav zaradi tega prišel k meni, ko je ostal brez denarja; to in pa dejstvo, da je bil moj soimenjak. Nekega dne me je obiskal v uradu in me prosil za delo. Bil sem nekoliko presenečen. Vprašal sem ga, koliko je star.«

»Petintrideset,« je odvrnil.

»In kaj ste delali doslej?« sem ga vprašal.

»Ja, nič posebnega,« je rekel.

Zasmejal sem se.

»Na žalost ne morem ničesar storiti za vas,« sem dejal. »Vrnite se in me poiščite čez petintrideset let in videl bom, kaj bom takrat lahko storil za vas.«

Ni se premaknil, pač pa nekoliko pobledele. Za trenutke se je obotavljal, potem pa mi povedal, da ima že nekaj časa smolo pri kartah. Naveličal se je igrati samo bridge in tako je začel igrati poker ter izgubil zadnji peni. Založil je vse, kar je imel. Hotelskega računa ni mogel plačati, na kredit pa mu tudi niso več hoteli dati. Popolnoma je pro-

JAN HUSZCZA:

Priporočilo

Z direktorjem zadruga »Škornji«, tovarišem Maiewskym se že delj časa prepirava. Direktor se je končno odločil, da odneha. Povabil me je na tovariški razgovor ob skodelici kave in kozarčku žganja.

— Pan Pegaszyk, je rekel — pri srcu mi je iskrenost. Nič več me ne bo preslepilo upanje. Midva nikoli ne bova našla skupnega jezika. Poiskal bom drugega knjigovodjo ... Toda nočem vas uničiti, saj imate ženo, hčerko in ledvične kamne ...

— Iskrena hvala za pozornost.

— Ni za kaj! Vedno sem bil naklonjen ljudem, zato vam tu izročam priporočilo za direktorja zadruga »P o s e k a«, tovariša Viszniewskega. Poznam ga, moje pismo bo delovalo brez napake.

Vzel sem kuverto s priporočilom in že naslednji dan sedel nasproti novega direktorja, gledajoč njegovo fiziognomijo rožnate barve.

Odprl je kuverto, skrbno prebral pismo, se dobrodušno nasmehnil in — po nekaj dneh sem že delal kot knjigovodja v njegovi zadrugi.

Ni hudič, čez kak mesec so se med direktorjem in menoj razvneli prepiri, na las podobni tistim, ki so mi naredili v »Škornjih« tolike skrbi. Prejšnji teden je prišlo do neljube scene. Direktor me je poklical v svojo sobo in pričel kričati:

— Preslepili ste me, Pan Pegaszyk!

— Jaz vas?

— Da! Človek vas ne more prepoznati! Popolnoma ste se spremenili; od vas sem pričakoval čisto kaj drugega.

— Kaj pa?

Direktor je iz predala pisalne mize izvolekel priporočilo Maiewskega in mi ga izročil.

— Čitajte!

Hitro sem preletel vrste, ki so me priporočale in obstal ob karakteristiki moje osebnosti:

»Rad pije. Popustljivo. Rad ima mahinacije, s katerimi je mogoče izigravati pozitivne predpise ...«

Od jeze sem pordečel.

— To je — neverjetna laž!, sem vzkliknil. Za nič od vsega tega mi ni! Ravno narobe!

— Saj v tem je stvar!, je z vzdihom rekel direktor in mi pokazal vrata.

padel. Če ne bi mogel dobiti nobene zaposlitve, bi bil prisiljen napraviti samomor.

Nekaj časa sem ga opazoval. Lahko sem videl, da je bil popolnoma izčrpan. Pil je več kot po navadi in videti je bil petdeset let star. Če bi ga takrat dekleta videla, se pač ne bi ozirala za njim.

»Dobro, ali znate še kaj drugega razen igrati na karte?«

»Plavati znam,« je rekel.

»Plavati?!«

Komaj sem verjel svojim ušesom; zvenelo je tako smešno.

»Plaval sem za univerzo.«

Posvetilo se mi je, na kaj meri.

Toda poznal sem preveč ljudi, ki so bili mali bogovi na svojih univerzah, da bi to name napravilo vtis.

»Tudi jaz sem bil precej dober plavalec, ko sem bil mlajši,« sem rekel. Nenadoma mi je prišla ideja.

Burton je prekinil svojo zgodbo in se obrnil k meni.

»Poznate Kobe?« je vprašal.

»Ne,« sem odvrnil. »Potoval sem skozi mesto, vendar sem ostal tam le eno noč.«

»Potem ne poznate Shioya Kluba. Ko sem bil še mlad, sem sam plaval od tam do pomola v Tarumi. To je približno tri milje in plavanje je precej oteženo zaradi tokov okrog svetilnika. Torej, povedal sem to svojemu soimenjaku in mu rekel, da, če preplava to razdaljo, mu preskrbim delo.«

Videl sem, da je bil precej presenečen.

»Pravite, da ste plavalec?« sem rekel.

»Ampak — nisem v kondiciji,« je odvrnil zbegano.

Skomignil sem z rameni. Pogledal me je in prikimal.

»Dobro,« je rekel. »Kdaj hočete, da to storim?«

Pogledal sem na uro. Bilo je točno enajst.

»Če pričnete sedaj, bo plavanje trajalo približno eno uro in četrt; to se pravi, da vas pridem iskat v Tarumo ob pol enih. Peljal vas bom nazaj v klub, kjer se boste lahko preoblekli in potem bova šla skupaj kosit.«

»V redu,« je rekel.

Poslovila sva se. Želel sem mu vso srečo in odšel je. To dopoldne sem imel precej dela in komaj sem uspel priti v Tarumo ob pol enih. Toda ni bilo potrebno, da sem tako hitel, kajti nikoli več ga nisem videl.

»Ali se je premislil zadnji trenutek?« sem vprašal.

»Ne, ni se premislil. Menim, da je pričel še kar dobro. Toda pijača in razsipno življenje sta mu uničili konstitucijo. Tokovi okrog svetilnika so bili premočni, da bi jih zmogel. Trupla nismo mogli najti tri dni.«

Trenutek ali dva nisem bil zmožen spregovoriti niti besede, tako sem bil ogorčen. Potem sem zastavil Burtonu vprašanje:

»Ste vedeli, da se bo utopil, ko ste mu obljubili delo?«

Blago in prijetno se je zahihital in me pogledal s svojimi prijaznimi, iskrenimi očmi. Z roko si je pogladil brado.

»Veste, trenutno v uradu nisem imel nobenega prostega mesta.«

O prijateljstvu

● Prijateljstvo je ljubezen brez kril. (Francija)

● Kdor nima nobenega prijatelja, hodi ko tujec po zemlji. (Kitajska)

● Rana, ki ti jo zadane prijatelj, se nikoli ne zaceli. (Kenija)

● Mnogo prijateljev gre v eno samo majhno hišo. (Flandrija)

● Redek obisk prijateljstvo poveča. (Arabija)

● Tisoč prijateljev je malo: en sam sovražnik je veliko. (Turčija)

● Bivši prijatelj je hujši kot sovražnik. (Rusija)

● Najdragocenejši so tisti prijatelji, ki jih ne poznamo. (Arabija)

● Obeduj s prijatelji, toda ne sklepaj kupčij z njimi. (Armenija)

● Posodi in izgubil boš vse: denar in prijateljstvo. (Danska)

● Skrb je dragocen zaklad, ki ga pokažemo le dobrim prijateljem. (Madagaskar)

● Prijatelja hitreje izgubimo, kot dobimo. (Anglija)

● Če te hvali prijatelj, mu bodi hvaležen. Če te hvali sovražnik, se pazi. (Turčija)

● Zakrpano prijateljstvo le redkokdaj postane celo. (Nizozemska)

● Besede so lahke, prijateljstvo pa je težko. (Uganda)

● Sklepaj prijateljstva le takrat, ko jih ne potrebuješ. (Pragovor amer. čmcev)

● Ni tvoj prijatelj, kdor ti tega sam ne pove. (Bantu)

● Prijatelji so kot otroci istega očeta, ljubimci pa kot otroci iste matere. (Madagaskar)

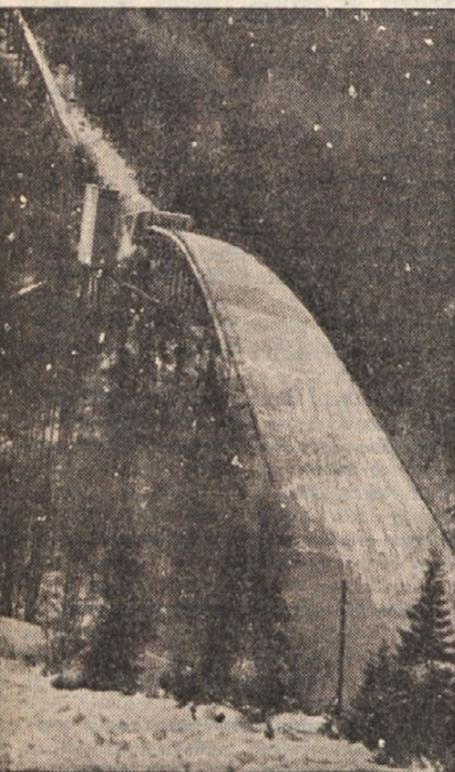
vih ust, nisem nikoli mogel razumeti, da je bil zmožen takšnega dejanja. Bilo je toliko bolj čudno, ker je po videzu in po obnašanju napravil vtis določenega tipa. Bil je čvrst, droben, majhen možak, ne več kot 154 cm visok in zelo vitke, z belimi lasmi, rdečim nagubanim licem in sinjimi očmi. Bil je vedno skrbno in neupadljivo oblečen glede na svojo starost in položaj.

Čeprav je bila njegova pisarna v Kobeju, je Burton često prihajal v Jokohamo. Slučajno sem tam preživel nekaj dni, ko sem čakal na ladjo in Burtona so mi predstavili v Britanskem klubu. Skupaj sva igrala bridge. Igral je dobro in pošteno. Govoril ni veliko, samo včasih, ko smo pili, toda vse, kar je povedal, je bilo razumno. Zdelo se je, da je v klubu popularen, kajti potem, ko je odšel,

SPORTNI VESTNIK

Danes se začne „Planica 66“

V svetovno znani „dolini skakalnic“ se bo danes začela velika mednarodna prireditev smučarskih skokov — PLANICA 66. Velika skakalnica v Planici, mojstrovina pokojnega graditelja smučarskih skakalnic inž. Bloudka, bo skozi tri dni prizorišče zanimivega boja za naslov „mojstra poletov 1966“, pri katerem bodo sodelovali najboljši smučarski skakalci iz številnih držav. Prireditelji so se na to športno manifestacijo vsestransko pripravili, tako da bo PLANICA 66 pravo doživetje tako za tekmovalce kot tudi za vse nešteje tisoče gledalcev, ki jih pričakujejo od blizu in daleč.

Velika skakalnica v Planici

Tekmovanje v poletih se bo odvijalo skozi tri dni, začetek vsak dan ob 10.30 uri, v nedeljo zvečer pa bo na Bledu razglasitev rezultatov ter razdelitev častnih nagrad in spominskih daril. Vsi tekmovalci, ki bodo preskočili dolžino 100 m, bodo prejeli še posebne spominske značke, kajti Planica slavi letošnji 30-letnik, odkar je prvi človek — dolgoletni avstrijski prvak Sepp Bradl — poletel na smučeh čez sto metrov. Prav tako pa bo z letošnjo prireditvijo zaključen tudi drugi cikel tekmovanja za trofejo „Memorial ing. Stanka Bloudka“, ki jo bo zmagovalna ekipa prejela v trajno last.

Teden smučarskih poletov v Planici bo pritegnil spet mnogo domačih in tujih obiskovalcev, ki si bodo jubilejno planiško prireditev lahko ogledali pod zelo ugodnimi pogoji, kajti vstopnina je izredno nizka. Za prireditve danes in jutri znaša za odrasle le 300 in za otroke 100 dinarjev, za nedeljsko glavno prireditev pa za odrasle 500 ter za otroke 200 dinarjev. Poleg tega bodo prodajali okusno izdelane značke, ki bodo spominjale na 30-letni jubilej v Planici, medtem ko bo poštna uprava poskrbela s posebnim spominskim žigom.

Prireditev „Planica 66“ bosta prenašali tudi Evrovizija in Intervizija, tako da bodo dogodke v Planici lahko spremljali milijoni ljudi širom po svetu.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nadalje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podražje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 26. 3.: 8.05 Domači vrli — 8.45 Koroška domovinska kronika — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika — 16.00 Crv vesti — 17.00 Sport in glasba — 18.00 Kulturni razgledi — 18.25 Kjer pojejo, tam ostane — 19.10 Odmev časa — 20.15 Figura, radijska pripovedka — 20.45 Orkestralni koncert.

Nedelja, 27. 3.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Favoriti popevk — 9.40 Grški ples — 12.45 Ogledalo Mešnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetu, krížem skazi čas — 17.05 Poskočne viže — 18.05 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Kdo je storilec — 21.15 Iz zaboja za plažo.

Ponedeljek, 28. 3.: 8.15 Zločin in kazni, roman — 8.45 Glasba lujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Aktualnosti za mladino — 19.00 Glasbena srečanja žensk — 20.15 Vsakdanji problemi — 20.30 Koroška lovka ura.

Torek, 29. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Koroške viže — 15.45 Iz kulturnega ustvarjanja v deželi — 18.15 Iz prve roke — 19.00 XY ve vse — 20.15 Kaj je prišlo sem v hišo — 21.30 Pesem za lahka noč.

Sreda, 30. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Koroški visokoski ledni — 15.30 Dunajski akademski pevski zbor — 15.45 Iz delavnice za glasbena vzgojo — 18.00 Zbor koroških madrigalistov poje ameriške črnske pesmi — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 20.15 Slavnostni tedni v Berlinu.

Četrtek, 31. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.05 In ljudje so tako prijetni — 18.00 Oddaja za delavca — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Oslati, prošnja v Ennstalu — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 1. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 18.00 Ljudska visoka šola v radiu — 18.35 Kaj pravi Industrija — 20.15 Vsaka stvar ima dve strani — 21.00 Slovenska simfonija — 21.45 Chopinova glasba.

Slovenske oddaje

Sobota, 26. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 27. 3.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 28. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Kaj smo pripravili — Športni mozaik — 18.00 Za našo vas.

Torek, 29. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave — 5 pesmijo po svetu — Borema za vas.

Sreda, 30. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Kar želimo, zaigramo.

Četrtek, 31. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Baneški fantje igrajo za vas — 5 knjižne police.

Petek, 1. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh — Cerkev in svet — Borema za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvenca 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočaja vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 26. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol — 10.15 Monologi iz Wagnerjevih oper — 12.05 Ljubljanski akvaristi — 12.40 Ansambel Borisa Kovačiča in Baneški fantje — 14.05 Z našimi pevci po operah italijanskih veristov — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Popevka tega tedna — 18.20 Iz naših relednih postaj — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe — 20.30 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljenke.

Nedelja, 27. 3.: 8.05 Veseli tobogan — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnilo, tovariši — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.05 Slavni pevci, znamenite arije — 17.30 Iluzije na asfaltu, radijska igra — 20.00 Glasba ne pozna meja — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 28. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlada radovedneže — 9.25 Naš juko box — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Premrlava simfonietta — 12.40 Narodne pesmi iz Južne Amerike in Indonezije — 14.05 Skladbe Lajzeta Lebiča — 14.35 Voščila — 15.30 Slovenske narodne v priredbi Franceta Marolta — 17.05 V svetu opernih melodij — 18.20 Signali — 18.45 Narava in človek — 20.00 Honeggerjev večer.

Torek, 29. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Odlomki iz Verdijeve „Traviata“ — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Zadaljalni Kranjci in ansambel Mihe Dovžana — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek nasvidenje — 17.05 Koncert pa želja poslušalcev — 18.20 Ansambel Boruta Lesjaka in ansambel Aca Müllerja — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Zbor „Kolo“ iz Šibenika — 20.20 Poslaja v megli, radijska igra.

Sreda, 30. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 V svetu lahke glasbe — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Telefon — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalna godba — 17.05 Nacionalne smeri v glasbi — 18.15 Radio Koper — 18.40 Naš razgovor — 20.10 Don Juan, opera.

Četrtek, 31. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Z našimi pevci v popularnih operah — 12.05 Trije sovjetski violonisti — 12.40 Čez hrib in dol — 14.05 Mali koncert RTV Ljubljana s solistom Igorjem Ozimom — 14.35 Otroci so pripravili koncert — 15.30 Skladbe Janka Gregorca — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Velik umetniški besede.

Petek, 1. 4.: 8.05 Opera matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Nagajive skladbe — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz Rossinijevih oper — 12.40 Koncert zbor „France Prešeren“ iz Celja — 14.35 Črnske duhovne pesmi — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Nova v znanosti — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.45 Kulturni globus — 20.00 Iz arhiva operetnih melodij — 20.20 Tedanski zunanje-politični pregled — 20.30 Slovenska zemlja v besedi in glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakah.

RADIO TRST

Sobota, 26. 3.: 12.00 Lepa pisanje, vzori in vedenje mladega rodu — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 16.30 Zgodbe druge svetovne vojne — 17.30 Jutrišnji solisti — 18.30 Panorama jazz — 19.15 Družinski abstrakt — 20.35 Teden v Italiji — 20.45 Vokalni akt „France Prešeren“ iz Kranja.

Nedelja, 27. 3.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 15.30 Ljubljenska pisma, drama — 19.00 Dva sta let valčkov — 19.15 Nedeljski vestnik — 20.30 Iz slovenske folklorne.

Ta teden vam priporočamo:

Iz zbirke »Ljudska knjiga«

- Vilhelm Moberg: **JEZDI ŠE NOCOJ**, roman o uporu švedskega ljudstva proti krivici in nasilju, 180 str., ppl. 18 šil.
- Vladimir Minač: **SMRT HODI PO HOSTAH**, roman iz druge svetovne vojne, 164 str., br. 13 šil.
- Guy de Maupassant: **DEBLUŠKA** in druge novele znanega francoskega pisatelja, 104 str., ppl. 16 šil.
- Slavomir Mrožek: **POMLAD NA POLJSKEM**, humoristične in satirične zgodbe iz sodobne Poljske, 112 str., ilustr., ppl. 18 šil.
- Robert Merle: **SMRT JE MOJ POKLIC**, roman o strahotah v nacističnih taboriščih, 244 str., br. 13 šil.
- Alberio Moravia: **CIOCIARA**, roman priznanega sodobnega italijanskega pisatelja, 192 str., ppl. 18 šil.
- Jukio Mishina: **KIPENJE MORJA**, roman iz življenja japonskih ribičev, 136 str., ppl. 18 šil.
- Eduardo Santa: **UMIRANJE NA ZEMLJI**, roman o nasilju veleposestnikov v Kolumbiji, 118 str., br. 13 šil.
- Robert A. Heinlein: **GOSPODARIJ LUTK**, roman iz jutrišnjega sveta vesoljskih poleto, 236 str., br. 23 šil.
- Prosper Merimee: **COLOMBA**, roman iz življenja na Korziki, 136 str., br. 13 šil.
- Finn Soeberg: **TAKŠNI SO PAČ**, vesel roman iz danskega uradniškega okolja, 138 str., ppl. 18 šil.
- Jack London: **CESTA**, povesti o velikem popotovanju, 132 str., br. 13 šil.
- Valentin Katajev: **PTIČKI BOŽJI**, zbirka humoresk sodobnega ruskega pisatelja, 144 str., ppl. 18 šil.
- J. Jacobsen: **SKRIVNOST Z BARJA**, napet kriminalni roman, 132 str., br. 13 šil.
- Frans E. Sillanpää: **SILJA**, pretresljiva podoba socialnih razmer na Finskem na prelomu stoletja, 220 str., ppl. 18 šil.
- Vittorio G. Rossi: **KRISTINA IN SVETI DUH**, zgodovinski roman iz stare Italije, 152 str., br. 14 šil.
- H. G. Wells: **ČASOVNI STROJ**, fantastičen roman o zmagi razuma nad čustvom, 92 str., br. 13 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobri vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobri vasi.

Ponedeljek, 28. 3.: 12.15 Brali smo za vas — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Francoske simfonične skladbe — 19.00 Paglavja iz zgodovine slovenske književnosti — 21.00 Lucia di Lammermoor, opera.

Torek, 29. 3.: 12.00 Iz slovenske folklorne — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Koncertisti naše dežele — 19.00 Pločje za vas — 21.00 Pregled slovenske dramatik.

Sreda, 30. 3.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Klavirska glasba — 19.15 Higiena in zdravje — 20.35 Kulturni odmevi — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 31. 3.: 12.15 Znanost in tehnika — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Klasične moderne glasbe — 19.05 Pisani balončki — 21.00 Botrova družina, igra — 22.45 Slovenski solisti.

Petek, 1. 4.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Iz slovenskega glasbenega življenja — 19.00 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze — 19.15 Pevski zbor Furlanije-Juljske krajine — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

Sobota, 26. 3.: 16.05 Evrovizija iz Anglije — 17.03 Za družino — 17.30 Za prijatelja znak — 18.00 Družina Leitner — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tropski uvoz — 21.35 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.05 Zadnji ukaz, film.

Nedelja, 27. 3.: 16.00 Smučarski skoki v Planici — 17.03 Stekleni grad — 17.45 Svet mladine — 18.15 Kaj lahko postanem — 19.00 Oddaja televizijskega direktorja — 19.30 Aktualni šport — 20.25 Bralski spor v hiši Hobsburg.

Ponedeljek, 28. 3.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.05 Dick und Daaf kot vlomilca — 19.30 Čas v sliki — 21.15 Maigret pomaga služkinji — 21.05 Športno omizje — 22.35 Janina Aima.

Torek, 29. 3.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.10 Štirje Guido — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Denar, denar, denar — 21.15 Rashomon, japonski film.

Sreda, 30. 3.: 11.03 Maigret pomaga služkinji — 11.55 Športno omizje — 17.03 Pavlihove dogodivščine — 17.45 Paly — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Zvišanje zasluzka — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dežurna služba — 20.45 Mesni pogovori.

Četrtek, 31. 3.: 11.03 Mostovi do človeka — 12.00 Sodobna cerkvena glasba — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kaledoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pravica Gašperja Varroza — 22.20 Avstrijski portret.

Petek, 1. 4.: 11.03 Enrico Caruso — 12.13 Podobe iz Avstrije — 18.35 Slikoviti Hallstatt — 19.00 Trg koncert tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pamlad — 21.35 Forumski pogovori.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagaufer - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24, — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagaufer - Celovec, Postfach 124.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 15.20 Maxi Böhm pripoveduje — 17.10 Iz parlamenta — 17.35 Za delovno ženo — 18.25 Lahka muza — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 K 80-letnici Clemensa Holzmeistera.

Sobota, 26. 3.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.30 Bodite čisto liho — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 15.20 Maxi Böhm pripoveduje — 17.10 Iz parlamenta — 17.35 Za delovno ženo — 18.25 Lahka muza — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 K 80-letnici Clemensa Holzmeistera.

Nedelja, 27. 3.: 8.15 Kaj je novega — 9.00 Operni koncert — 10.00 Tedensko ogledalo domačega tiska — 11.15 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Zločin in kazni, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodija za nedeljski večer — 20.30 Lapi glasovi lepe viže — 21.15 Meje in problemi.

Ponedeljek, 28. 3.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Ljudska glasba — 15.35 Največji uspehi Lawrence Welka — 16.00 Otroška ura — 17.25 Brali smo za vas — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Koncert mesnega gledališča iz Linza — 21.00 Virtuzna komorna glasba.

Torek, 29. 3.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Medicinsko mesečno poročilo — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Literarni portret — 15.35 Zabavni zvoki iz Avstrije — 16.00 Esej v našem času — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Operetni koncert — 21.30 O tem lahko govorimo.

Oddaja sadnih drevesc vseh plemen in znanih sort samo v drevesnici. Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezov. Marko Polzer, pd. Lazar, pri Št. Vidu v Podjuni.

Sreda, 30. 3.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.35 Lahka mešanica — 15.45 Otroška ura — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji — 20.15 Vseh davel — 21.40 Popravi, kar so drugi zagrešili.

Četrtek, 31. 3.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Bodimo veseli — 15.35 Avstrijski komponisti — 16.00 Pogovor o potovanjih — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Zveneče platno — 20.00 Zveneči filmski magazin — 21.00 Sladko plačila grenkega truda.

Petek, 1. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 14.35 Ljudska glasba — 16.00 Otroška ura — 17.25 Znanje za vse — 17.40 Šola in dom — 19.30 Matičan na Dunaju — 21.00 Iz nabiralnika za priložbe.